

Slovenska Krajina,
Najlepša milina:
Lübléna Ravenska,
Gorička, Dolenska!
Ne poznam jaz lepš'ga sveta,
Vsa sladkost si moj'ga srca:
Slovenska Krajina,
mili moj dom,
Pozabo te nikdar, nikde
ne bom.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Letna naročnina v državi 30 Din, mesečno 2 50 Din, v inozemstvu 72 Din, mesečno 6 Din, z M. Listom letno 100 Din. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din, mesečna 2 1/2 Din. — Plačati se mora naprej. Stev. položnice 11806 Rokopisi se ne vračajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din, pol strani 400 din. i tak niže. Poslano med tekstem vsaka reč 2 Din, mali oglasi do 10 reči 5 Din, više vsaka reč 1-50 Din.

Leto XXVII.

Štev. 1.

Vredništvo v Lendavi hš. 67. — Uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Lendava, 7. januara 1940.

Zročitev Novin „Tiskovnemu Društvu Katoliške Akcije v Slovenski Krajini.“

Pred 26 leti sem podpisani po *Božoj volji* začeo za naš slovenski narod v Slov. Krajini izdavatı Novine, da te svoj narod obdržim v pravo veri svojih očakov i njemi občuvam materno reč s vsemi narodnimi pravicami. Čnala me je na to samo čista, nesebična lübezen. V tistom časi, gda se mi je zdravje popolnoma zrušilo i gda niti krajcara penez ne sam meo za izdavanje lista; v tistom časi, gda je divjala najhüjša madjarizacija i gda se je za veleizdajo držala borba za najosnovnejše narodne i naravne pravice Slovincov; v tistom časi, gda se je za greh držalo slovenski gučati, celo katekizmuš slovenski včiti; v tistom časi, gda je vučitelstvo dobivalo mastne nagrade za madjarizacijo i gda so že po cerkvaj začeli školnicje tretı slovensko reč i vpelavati vogrščino; v tistom časi, v teh okolščinaj misliti na izdajo slovenskih Novin, bi bila predrzna norost, ki bi se morala dokončati z neuspehom. To je jasno kak beli den. Brez zdravja i brez krajcara penez, obdan z samimi sovražniki, sam ne mogo i ne smeo misliti na izdajo Novin brez *Bože vole*. Rad sam se zdržavao pred svojim Bogom, skritim pod podobov

krüha v Oltarskom Svestvi, tü sam dobo to veliko miseo, da izdam Novine i tü sam dobo tisto veliko vüpanje i stanovitnost, da sem skoz nešteti nevarnosti i nesreč, skoz teških betegov i z obimanja smrti, pripelao Novine do praga 27. leta. Tisti Jezuš, po koga voli sem začeo izdavatı Novine, me šteo do toga časa teršiti z tem velikim bremenom. Zdaj je pa prišla njegova vüra, da vzeme dol z mojih ram to breme, teško toti, a sladko, ar je bilo njegovo i je nosila lübezen, ki vse posladi. Naj bo njegova sveta vola.

Novine so moja last, rodile so se z lübezni mojega srca; Novine so moja last, ar sem delao pri njih vseh 26 let brezplačno; Novine so moja last, ar sem pretrpo ž njimi vngno siromaštva, — ve duga leta sam v kühnji pri maloj lampici delao za nje i niti hiše si ne küro — pretrpo vngno teških betegov, tüdi smrtne nevarnosti; Novine so moja last, ar bi je lejko odao za 500 jezer predbojnih koron, pa sam raj ostao pošten siromak i zavržen Slovenec, kak pa se kopao v bogastvi za tajitev verskih i narodnih pravic svojega slovenskoga roda; Novine so moja last, ar sem gotovi penez dao za gordržanje Novin iz moje poslanske plače 141.309 Din. 36 par, neračunavši obresti i nešteto potnih, poštnih i drugih stroškov, štere sam krio iz mojega žepa; Novine so moja last, po božem i sveckom zakoni, zato nema nišče drugi pravice ž njimi razpolagati, kak samo jaz.

I jaz ščem zdaj ž njimi razpolagati po *Božoj voll*. Tak sam spoznao po vngnih molitvaj i vngnih obiskaj Najsvetejšega, da je napočo čas za izročitev. V te namen sem se podao nov. 21. v Celje k sv. Jožefi i se potopo pred Najsvetejšim dva dni v globoko molitev, da spoznam Njegovo sveto volo. Tak sam se odločo za te korak. Tü leži zrok, da sam odposlao prečastitoj dühovščini pravila tiskovnoga društva K. A. v Slov. Krajini, štere je višja cerkvena oblast potrdila, da pris-

topijo k društvu, je vodijo i v smisli pravil začnejo izdavatı Novine, kak last društva i ne več kak moja last. Oproso sem tüdi oba g. dekana, da mi sporočita, gda i gde bi prišli vküp dühovniki, da bi v smisli pravil zvolili odbor, ki bi prevzeo Novine i skrbu za uredništvo i upravo.

Na Marijin den sem začeo Novine izdavatı pred 26 leti, na Marijin den, marca 25., ki se letos obhaja 1. aprila, naj bi je prevzeo novi urednik po nalogi tiskovnoga društva. Do konca marca z božov pomočjov sklenem račune i pripravim vse, da društvo neovirano lejko dela naprej.

Novine dugov nemajo. Gda sam je pred par leti znova začeo jüvati, so mele 2200 naročnikov i duga nad stojezero dinarov. Na lastno ime sam morao vzeti na tiste obresti, kak vsaki drugi düžnik v črensovskej posojilnici 50 jezer dinarov posojila poleg drugih nad 50.000 Din. zaostanih dugov v štamparijaj. Strašno breme v tom časi.

Po zvünrednoj božoj pomoči se mi je posrečilo ves te dug, šumo i intereš pa vse duge v tiskarnaj do zadnje pare plačati. Prle bi mi vsaki lejko v oči vrgo,

„Novine ponüja, ar so zadužene“, zdaj vsaki mora spoznati, da me žene samo lübezen do Boga i svojega naroda, gda je izračam brez dugov. Dugov smo se pa tak rešili, ka smo delali vse brezplačno, ve sotrudnikom i dopisnikom niti poštninc nesam poravnavao. Vsi so dragevole sodelovali, da Novine pridı iz stiske i se okrepijo. K toj okrepitvi ste vngno pomogli, vi dragi naročniki, ki ste v velikom številu na novo pristopili i širitelje, ki ste za to agitirali. V petih letaj, kak sam prevzeo Novine, je število novih naročnikov naraslo za 1500, to je za jezero petsto, tak, ka smo je štampali okoli 3700 do 4000 komadov že 1. 1939. Pripomogli so pa k ozdravitvi Novin tüdi vngni naši izseljenci i domači dobrotniki — vngnih imena so skrita, samo Bog zna za nje — ki so nam pošilali lepe podpore za krščanski tisk.

Gda se dobromi Bogi zahvalim za njegovo zvünredno pomoč, štero mi je nevrednomi skoz 26 let poklanjao pri izdavanji i vrejüvanji, njegovoj časti slüžečega lista, Novin, se toplo zahvalim vsem gospodom bivšim urednikom, —

preč. g. Berden Andreji, Jerič Ivani, Halas Danieli i g. Bajlec Franci, Maučec Jožki i Novak Viliji, — vsem sotrudnikom, širitelom i vsem dobrotnikom za pomoč, ka je z vašimi trüdami ohranjen dober krščanski list za Slovence Slov. Krajine. Dober Jezuš naj vam povrne lübezen z blagoslovom svojega odprtoga Srca na tom sveti i z večnov dikov na drugom sveti. To diko prosim tüdi mojemi bratraci, dolenskomi pokojnomi plebanoši, bivšemi uredniki. Jaz pa, kak do zdaj, tüdi odsehmao, dokeč me dober Bog obdrži na sveti, vam lübezen bom povračüvao z vngnimi svetimi mešami.

Gda mi je čast to naznaniti, vam, dragi naročniki, vas lepo prosim, 1) molte v te namen, da se prenos Novin na novoga lastnika srečno dovrši do določenoga termina i 2) širite Novine do vsake hiše v Slovenskoj Krajini, ka se lepi nameni tiskovnoga društva K. A.,

Sveta Družina, Jezuš, Marija, Jožef, napunite s svojim dühom vse družine sveta.

šteroga pravila ste čteli v božičnoj številki Novin, v potpunosti dosegeje.

Pod vodstvom svete Družine naj ostanejo vsikdar Novine Slovenske Krajine i uživajo njihovi naročniki vso globočino Jezusove smilenosti, Marijine materne lübezni i sv. Jožefa očinskoga varstva.

Črensovci, 1940. jan 7.
na god sv. Družine.

KLEKL JOŽEF
dühovnik.

Nedela

po treh Kralih prva.

Gda bi Jezus bio dvanajset let star, gori i doći oni v Jeruzalem poleg navade svetejšnjega dneva i spunivši se dnevi, gda bi se nazaj povrnoli, ostanolo je to Dete Jezus v Jeruzalemi i nej so v pamet vzeli roditelje njegovu Štimajoči pa, ka bi on bio med potnimi tivariši, šli so eden den poti i iskali so ga med rodbinov i med znanimi. I gda bi ga ne najšli, povrnoli so se v Jeruzalem, iskajoči njega. I učinjeno je: po tretjem dnevi so najšli njega vu cerkvi sedečega na sredi med doktormi poslušajočega i spitavajočega nje. Čudivali so se pa vsi, ki so ga poslušali nad razumom i njegovim odgovarjanjem. I videvši čudivali so se i pravila je njemu Mati njegova: Sinek, zakaj si nama tak učino? Ovo Oča tvoj, i jas žalostna sva iskala tebe. I veli njima: ka je, ka sta me iskala? Nej sta znala, ka je vu oni, štera so Oče mojega, potrebno meni biti? I njidva sta nej razmela te reči, štero je njima pravo. I doli je šo ž njima i prišao je v Nazareth: i bo je podložen njima. I Mati njegova je zdržavala vse ete reči vu svoji svojem. I Jezus se je povekšavao v modrosti, vu vrsti i vu milošči pri Bogi i ljudmi.

Zakaj pa je Jezus ostao v svetišči tñdi potem, gda so že svetki minoli i narod se je razišeo? On sam nam pove pravi razlog: „Moram biti v tom, ka je mojega Oče“. Ka je njegovoga Oče? Svetišče, cerkev? Ne, nego vola. Očina v nebesaj je, da se Sin zdaj prvokrat prikaže ljudem v svetišči i sveto volo božo šče spuniti.

V cerkvi pa je ostao tñdi iz lübezni do ljudi. Šteo je ljudem dati pojasnila od verskih istin, šterih drugi nišče ne znao pojasniti. Neštorni pravijo, da je Gospod (deček Jezus) govoru pismoznancem ravno od Zveličara. Najbrž je je spominao na dogodke, ki so se vršili pred dvanajstimi leti v Betlehemu. Spominao jih je na sv. Tri Krala, na Šimeona i na Ano v cerkvi, na Herodešovo zapoved, da se naj deca pomorijo itd. Pa je s tem pripovedavanjom židovske poslušalce pripravu za miseo, da mora Kristuš negde že biti.

Kak pa je deček zaostao, da sta ga Marija i Jožef ne vidila i za to ne znala? Pri Izraelcih je bila navada, da so moški i ženske hodili ločeno. Deca pa so lahko šla ali z očom, ali z materjov. Pa tak se je moglo zgoditi, da je Marija mislila: Jezusček je gvišno pri Jožefi, Jožef pa je mislo: Pri materi je!

Pa zakaj je Jezus starišom ne povedao, da zaostane? Dvojna je Kristušova narava, zato je v njem nekaj dvoje delovanje: delovanje človeka i delovanje Sina božega.

Tak se nam pojasnijo tñdi drugi dogodki iz Kristušovoga življenja. Na pr.: Zakaj je v Kani Galilejskoj zavrno mater Marijo z nekakšimi trdimi rečmi. Pravo njoj je: Ka mi je s tebov opraviti, žena? A bogao jo, reči so samo na videz bile trde.

Nekaj o delovanju Zveze polj. delavcev v M. Soboti v pretekli sezoni 1939.

Slovenski javnosti ni neznanu, da v Murski Soboti že tri leta deluje delavska organizacija, tako zvana Zveza poljedelskih delavcev, ki si je nadela nalogo, da skrbi za svoje člane sezonske delavce tu in v inozemstvu. Predvsem skrbi za njihov dober socijalni in nacionalni kakor tudi versko moralni položaj. Žal, da je še mnogo sezoncev v inozemstvu, zlasti v Franciji in Nemčiji, ki niso vsi upoznani z njenim delovanjem; vsaj niti niso vsi včlaneni. Vendar bi bil vsak zelo krivičen, ki je količak podučen o njenem delovanju in obstoju, ako ne bi uvaževal in priznaval njenega truda ter delovanja. Iz tihih in skromnih začetkov je organizacija uredil in dvignil g. Franc Kerec na dostojno višino s pomočjo vnetih in požrtvovalnih sotrudnikov. Zbral je okoli sebe tudi nekaj ljudi iz vrst akademsko naobraženih krogov, ki so bili voljni sodelovati in ki mu služijo kot posvetovalni organ, da je tako vsaj deloma razbremenil delovni odbor društva. Tako je začela Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti tiho in skromno delovati v prid vseh, ki so iskali pri njej pomoči in nasvetov. Iz malih začetkov je letos organizacija narastla skoraj na 12.500 članov, ki pa žal niso vsi izpolnili svojih obveznosti in dolžnosti do društva. Niso namreč vsi plačali članarine, za katero jih sicer ni nihče silil, vendar bi se moral vsak dober član zavedati, da je to njegova prva in največja dolžnost. Upamo, da to store še naknadno. Zveza ves čas točno in vestno izpolnjuje svoje dolžnosti, njena pisarna deluje brezhibno. Letos se je delo nakupičilo tako kakor še nikoli poprej. To pa zlasti vsled nenadnih svetovnih dokodkov, ki so marsikateremu delavcu prekrizale račune. Zveza svojega delovanja ni obešala nikoli na veliki zvon, čeprav je storila mnogo dobrega za delavce, tako v Slovenski krajini, kakor v ostalih krajih Slovenije in Medijmurja. V mnogih listih beremo, kako so se gotovi činitelji potegovali za zboljšanje položaja sezoncev pri merodajnih oblasteh. Tudi Zveza poljedelskih delavcev pri vsem tem delu ni držala rok križem, ampak je bila ves čas čuječa ter je točno in objektivno obveščala oblasti in vse v

upoštev prihajajoče činitelje. Delavcem je pa neštokrat svetovala v različnih težavah in potrebah. Posredovala je za člane ter bila zelo širokogrudna tudi za ne člane, ki so prosili informacije ter intervencije. Dajala je razne predloge merodajnim činiteljem v prid sezoncev izseljencev na podlagi lastnih izkušenj. Po njenih predlogih je bilo marsikaj storjenega v prid sezoncev. Zveza kot strokovna in nepolitična organizacija je zbrala v svoje vrste mnogo zavednega članstva, ki je kljub verskim in narodnim razlikam živelo ves čas lepo in složno. Ako le bežno pogledamo v njen arhiv delovanja, dobimo lep pregled njenega dela, ki je v glavnem sledeče. Intervenirala je:

a) pri ministrstvu za soc. pol. za zboljšanje položaja 18 krat, pri prometnem ministrtvu 2 krat, na banovini 7 krat, pri izseljeniškem komisarijatu 150 krat, pri sreskem načelstvu v različnih zadevah 16 krat, pri raznih konzulatih 8 krat, pri Narodni banki 10 krat, na raznih veleposelstvih 13 krat, pol uradnih intervencij je bilo 82 krat. Skupno lahko rečemo je bilo 328 intervencij. Odgovarjali smo vsakemu, ki je prosil nasvete ali se je pritožil v kaki svoji zadevi. Lahko rečemo, da je Zveza v zasebnem prometu imela najmanj 200 dopisov. Osebnih intervencij je bilo približno ravno tako toliko. V domače časopise t. j. v Novine in Mursko Krajino je bilo poslanih 12 dopisov, iz katerih so črpali drugi časopisi svoje vesti. V dnevnike je bilo poslanih 5 dopisov.

Cilj Zveze v bodočnosti je, da narod ohrani versko in moralno ter nacionalno dober in ne pokvarjen. Da mu izposluje od delodajalcev ugodne delovne pogoje, uredbo o minimalnih mezdah, bolniško in nezgodno zavarovanje, socijalno pravičnost in primerno plačo, ki mu po sposobnosti in pridnosti po vsej pravici pripada. Učiti pa hoče delavca tudi dolžnosti, ki jih ima napram delodajalcu. Posebno leži Zvezi na srcu zgradba Delavskega doma, ki bi naj sprejel pod svojo streho vse onemogle in siromašne člane, ki so si na delu izčrpali moči in telesne sile. Tako ti reveži potem ne bodo ostali nepreskrbljeni na stara leta in ne bodo v breme občinam

ter sorodnikom. Dokler bo potreba hoditi na sezonsko delo, bo skrbelo zanje, v glavnem bo pa skušala narod odvrtuati od sezonskega izseljevanja ter ga privezati zopet na domačo grudo. Seveda je ta ideal težko dosegljiv, posebno v današnjih težkih časih, ko se cene vsem predmetom, ki jih mora mali človek kupovati, dvigajo, medtem ko se kmečki pridelki prodajajo po zelo nizkih cenah; vendar to hoče in je trdno odločena ne odnehati, dokler vsega tega ne doseže. V letošnji zimi hoče Zveza reorganizirati svoje podružnice in uvesti v nje novo in delovno življenje.

Odborniki delovnega odbora kakor tudi posvetovalnega odbora so vedno z velikim zanimanjem poslušali na svojih sejah poročila tajnika in se z vso resnostjo poglabljali v vse potrebe in težave Zveze. Skrbno je bilo pretresano poročilo g. profesorja Potokarja, ki ga je Zveza poslala na slavonska in vojvodinska posestva, da pregleda tamkajšnje razmere našega delavstva in se na licu mesta prepriča o položaju ter objektivno poslušne vake pritožbe od strani delavstva, kako tudi od strani gospodarja. Poročilo je bilo z veliko resnostjo vzeto na znanje ter so bili sprejeti marsikateri predlogi, ki bodo vpeljani prihodnje leto v delovne pogoje. Marsikje so bile napake tako na eni kakor na drugi strani. Zvezi je poročilo g. profesorja Potokarja dragocen dokument za bodoče delovanje. Pisarniško osebje, ki ga ima Zveza nastavljenega v pisarni, je bilo zaposleno letos češče tudi čeznormalni službeni čas, ki se je pa rade volje posvetilo delu. Poudarjamo pa, da v bodoče za tiste, ki niso člani kakor tudi za tiste, ki članarine niso plačali, ne bomo več posredovali in se zanje potegovali, ker ne moremo dovoliti krivice te, namreč, da bi eni plačevali članarino drugi pa ne, organizacije se pa posluževali oboji enako. Državnih podpor Zveza nima, temveč se vzdržuje le s članarino in z eventualnimi podporami članov, ki jih pa dosedaj še ni bilo. Apeliramo torej na vse naše zavedne člane, da v bodočem letu store svojo dolžnost napram svoji organizaciji ter plačajo članarino, vsak opomin nas stane denar in ako hočemo vsakega člana posebej opominjati, nas jo stane več kakor enoletna plača enega uradnika. Članarina 12 — din na leto je tako malenkostna, da mislimo,

da manjša biti ne more. Ako bomo drug drugega podpirali, bo naša moč tako silna, da bomo z lahkoto dosegli svoje cilje. Ako članstvo izpolni svojo dolžnost s tem, podpre svojo organizacijo, ona pa bo podprla svoje člane, ter jih zastopala na zunaj in pomagala notranjemu razvoju društva. Nobena organizacija se ne more zdravo razvijati in biti delavna, ako nima dobro urejene centralne pisarne, iz katere vodijo vse niti k podružnicam in k članom. Vsi torej na delo, na vzajemno bratsko organizacijsko delo, izpolnimo svojo dolžnost drug napram drugemu s tem, da članarino, ki znaša letno 12 — din., točno poravnamo.

Prijatelj organizacije.

Družba sv. Rafaela

za varstvo izseljencev Slov. Krajine naznanja:

Vučko Margita se je pritožila, da je izročila banki: Banque de Pays de l'Europe centrale Paris — 2500 Din. i da teh penez ne dobi. Poslanstvu je banka odgovorila, da ne more zadeve rešiti, dokeč Vučko Margita ne javlja, da li je dobila kakše potrdilo, da je penez vložila i gda je je vložila. Naj se javi pri Družbi sv. Rafaela z odgovorom.

Novak Štefan i Uršula, ki sta se prek Rafaelove družbe pritožila obri svojega bivšega gospodarja v Franciji, se taki javita v Črensovcih zavolo nešternih pojasnil, ki jih še moramo poslati na oblast v Francijo. Ferencak Štefan, Odranci 123, za kolesa trbej predložiti tovorni listek.

Trpljenje polske dühovščine.

Francoski list „La Croix“ piše. Fulman, lublinski škof je zaprti. Zaprti so tñdi njegovoga pomočnoga škofa Gorala, prelata Pobožny, ravnatela i uradništvu škofovske pisarne. Z zapretimi gučati je nemogoče.

V ednom deli Kattawitzke škofije so zaprti 16 dühovnikov. I kak v teh malih krajaj Polske, tak, pa še hüjše, je v drugih velikih krajaj. Vse se dela za to, da verniki nemajo tolažbe po dühovnikaj vu veri i pomali od te odpadnejo. — A Marija, Kralica Polske, občuva svoj katoličanski narod i ga po dugom trpljenja nagradi z blaženim mirom v novoj, od bivše lepšoj domovini,

Bombnik X-13.

Noćni pohod.

„Poročnik R-9! Bombnik X-13. Smer severozahod. Na tridesetom kilometru napad. Odhod točno opolnoči. Ali ste me razumeli?“

„Razumel sem, gospod polkovnik.“

Oster pozdrav, na levo krog, in mladi poročnik je odšiel iz štaba.

Zunaj je bilo hladno vreme, meglenege decembra. Poročnik je šiel proti hangarju, v katerem je počival bombnik X 13

Ukaz, ki ga je dobio od poveljnika zrakoplovnega poveljstva, je bil zelo kratak, toda on ga je razumel dobro: točno opolnoči se mora uresti, skupno s svojim opazovalcem v bombnik in kreniti v določeno smer. A na tridesetom kilometru je bila neprijateljska četa, utaborjena v neki majhni vasi. Moral je prileteti nad vas in spustiti nekoliko ton bomb, ki naj bi uničile vse, kar je živega.

Ko je prišiel v hangar, ga je pričakal dežurni podčastnik. Pogledal je na uro: enajst in deset minut. Časa samo toliko, da uredi najpotrebnejše za polet.

Stekel je bluzo, zavihal rokave in začel pregledovati motor.

Tipal in trkal je na vsak najmanjši del muhastega stroja, ki mu je bil najboljši prijatelj. Od njegovoga delovanja je bil odvisen povratek ali pa smrt na sovražnem ozemlju.

Motor je deloval pravilno. Sedaj si je ogledal še ostale, a je z najvećjo radostjo dognal, da je vse v redu. Ura je kazala točno dvanajst minut pred polnoćjo, ko je začel mehanik obešati bombe. Bil je skoraj že nared. Bombe so stale na svojem mestu razporejene kakor nakit, čigar zrna sejejo smrt.

Mladi poročnik, ki je nosil na prsih preprost znak, X R 9, je sedel poleg bombnika in kadil cigareto, čakajoć prihoda svojega opazovalca D. 5. Še deset minut do polnoći. Njega še nikakor ni bilo. Pet minut do polnoći! Opazovalec še ni prišiel. Tu nekaj ni v redu. Pri njem je bil načrt poleta... Vzel je telefonsko slušalko in poklical poveljstvo.

„Tukaj poročnik R-9. Ali je tam narednik D-5, moj spremljevalec? Čez pet minut moramo odleteti, a njega še ni.“

„On je tukaj, a ne more iti z vami.“

„Zakaj ne?“

„Pred desetimi minutami je bi najden mrtev v svoji sobici.“

Načrt mu je bil odvzet. Poslali vam bomo drugega spremljevalca, ki bo prinesel prepis načrta. Odletite točno in izvršite svojo dolžnost!“

Tako se je glasil kratki vojaški razgovor, ki se je nanašal na življenje in smrt.

Dve minuti do polnoći. Tedaj se odpro vrata hangarja in prikazal se je bombarder. K njemu je s hitrim korakom prišiel podporočnik A 8 in je izročil poročniku pismen ukaz, nato se je hitro povzpela na bombnik in sedel na svoje mesto. Isto je storil tudi poročnik.

V peklenski burji.

Leteli so skozi mrak, ki je bil tako gost, da so ga skoro čutili. Gor..., dol..., desno..., levo..., povsod okoli je zijal prepad, čigar dna niso mogli videti.

Bombnik je požiral kilometre. Deset... dvajset... pet in dvajset, še malo, pa bo nastopil trenutek njihovega dejanja.

Nenadoma je kakih sto metrov od bombnika zasijalo, in majhen predmet je siknil mimo poročnikovega obraza. Takoj nato se pojavi na drugi strani, a malo bližje aparata zopet tak plamen. Kmalu je bil ves bombnik v objemu plamenov, spremljanih z moćnimi eksplozijami, a

vroće jeklo je začelo zasipati motor in ljudi, ki so bili v bombniku. Pogumni in odločni pilot, ki je spretno opravljal z aparatom med ognjem in jekleno toćjo, je dobro vedel, kaj to pomeni. Prispel je v ogenj protiletalskih topov, ki so ga zasipali s šrapneli. Dobro je vedel, kako so ga našli brez reflektorjev: ukradeni načrt njegovoga prvoga spremljevalca D-5, ki je bil ubit, je pokazal neprijatelju točno mesto, na katerem bo bombnik v doloćenem času.

Nevarnost je rasla od trenutka, ker ogenj nikakor ni prenehal. Sedaj so šrapneli treskali v neposredni bližini aviona. Ognjeni krog se je bolj in bolj ožil. Ako se bo tako nadaljevalo, bo doletela tudi njih ista usoda, kakor mnoge njihove prijatelje, ki jih zemlja ni pričakala živih.

Mahoma začuti hrabri pilot ostro bolećino v desni rami, in nekaj toplega se mu razlije po roki. Bil je ranjen. A rana je bila vsekakor težja, ker je že sedaj čutil hudo bolećino.

Nato se nenadoma spusti v globoćino. Bombnik je padal hitro, a se mahoma dvignil in pričel leteti v ravni črti. Šrapneli so se raztreskali že daleč proč. Bombnik je bil že izven vsake nevarnosti.

Moja izjava katoliški javnosti.

Titan Janez, akademik.

V teku 7 let moje emigracije se mi je podtikalo, da sem zagrizeni sovražnik katoliške cerkve in da zasledujem prevratne politične cilje. Večkrat sem pokušil poslati dementije po različnih potih, toda niti enkrat se mi te dementije ni dovolilo objaviti. Ker pa se je po mojem povratku iz emigracije položaj temeljito izpremenil, sem se odločil, da dam glede zgornjih vprašanj potrebno pojasnilo.

Prvič moram predvsem ugotoviti, da jaz aktivne propagande proti katoliški cerkvi nikoli nisem vodil, čeprav sem bil aktiven komunističen pristaš. Da je to res, lahko kličem za priče mnoge tisoče naših ljudi, s katerimi sem prišel v Franciji v teku mojega dolgoletnega bivanja v dotiko. Res je, da so nekateri naši delavci v svoji preveliki vnemi napačno razumeli moje nasprotno politično stališče do nekaterih naših mož in so vero istovetili s temi, kar pa mora vsak logičen človek strogo ločiti. Nikoli se pa jaz nisem izražal slabo o veri. To naj bo enkrat za vselej pribito.

Kar se tiče mojih prevratnih idej pa moram pripomniti, da so se započele kot odpor na hud pritisk Živkovičevega diktatorskega režima, ki sem ga mrzil iz dna moje duše in se tudi proti njemu dejansko boril. V moji emigraciji sem sodoživljal celo vrsto političnih, socijalnih in revolucionarnih eksperimentov in sem nujno svoje preveč napete ideje v toliko korigiral, da sem

danes prepričani, da je možno socijalno in gospodarsko vprašanje rešiti mirnim putem na podlagi zadrugištva. Smatram in vem iz zadnjih stkušenj, da revolucija res popravi nekatere socijalne krivice, toda gre vedno v svojem zagonu predaleč in povzroči tudi mnogo gorja pre mnogim nedolžnim žrtvam. Če to vse pretehtavamo in merimo koristi in škodo, se gotovo odločimo za mirno reševanje takih problemov. Kajti na podlagi zadrugištva in s pomočjo dobro organizirane propagande gotovo poženemo v akcijo ves narod in če ta val zajame ves narod, bomo mi socijalno in gospodarsko vprašanje reševali na zadrugiški podlagi tako, kakor bo to narodu v korist. Katerokoli vprašanje vzamemo, moramo konstatirati, da je popolnoma zadovoljivo rešljivo na podlagi zadrugištva. Če vzamemo kar primere iz Sovjetske Rusije, moramo konstatirati, da so bile vse velike reforme uvajane kljub izvedni revoluciji počasi, ker so nekatere vzbujale premočen odpor. Torej so morali tudi tam čakati dolga leta in imeti včasih skoraj nepremostljive težkoče, preden so kako radikalno reformo popolnoma izvedli. Ravno tako lahko mi socijalne in gospodarske reforme izvedemo na podlagi zadrugištva, ki bo kos svojim nalogam, brez revolucije. Seveda je važna pri reformah stopnja, do katere se jih sme izvajati. Nekatere so radikalnejše, druge manj. Baš tu nam nudi ruski primer lepo polje za proučevanje. Izkazalo se je, da je šla revolucija v pre mnogih primerih predaleč in je na večih toriških prišla reakcija in so morali napraviti včasih celo več korakov nazaj. Zato je to ponovno en argument več za reševanje socijalnega in gospodarskega vprašanja mirnim putem, kajti le takrat se lahko izvede solidno vse te različne potrebne reforme.

Francoska in ruska revolucija sta naredili ogromen preobrat v ustroju dotedanje družbe. Toda niti francoska revolucija ni izvedla vsega tako, kot so si to njeni vodilni ideologi zamišljali, niti ruska ne bo mogla vsega tako izvesti, kot so si zamislili to njeni. I ena, i druga je naletela na odpor realnih dejstev, ki so njihovo ideologijo opilile in pustile v življenju samo

tiste reforme, ki so bile dobre. Posebno kar se tiče vere, sta se obe v temeljih zmotile. In ravno ta je največji razlog, da tudi vseh dobrih reform nista mogli izvesti, ker sta pač gradili brez temelja, ki je Bog. Pri obeh opazujemo slične si borbene grupacije: francoska je imela svoje jakobince, ruska svoje boljševike. I prva, i druga je imela na ves svet velik vpliv. Toda izven njihovih mej so bile počasi sprejete le one reforme, ki so bile res dobre. Danes se že mirno lahko presoja dobre in slabe strani ruske revolucije. Vse kar je dobrega, bo brez dvoma prešlo ali slej prešlo v življenje vseh narodov, vse kar je slabega, je pa bilo v Rusiji sami že v precejšnji meri do sedaj spoznano kot napačno, veliko pa bo še, ker je ta proces čiščenja in spoznavanja dobrih reform od slabih in njihovih korektur šele v začetkih in bomo doživeli tozadevno še mnogo presenečenj. Zato bi pozval predvsem našo mladino, posebno ono, ki je naklonjena komunističnim naukom, da malo bolj kritično proučuje vse spremembe, ki so se v Sovjetski Rusiji zgodile od začetka revolucije do današnjih dni. Jaz sem prepričani, da bodo mnogi napravili pametne zaključke ter spoznali, da je še poleg mnogih dobrih reform tam precej slabih, da, zelo slabih, ki jih k nam ne moremo uvesti brez naše narodne škode. Če bo vsa ta ognjevita mladina zagrabila pri nas za zadrugiško delo, bi se mi čez 15 let tudi ponašali s kolosalnimi socijalnimi in gospodarskimi pridobitvami, ki bi jih pa izvedli brez krvi in nedolžnih žrtv in bi tudi strli glavo kapitalističnemu monopolnemu znanju ter na njegovo mesto postavili zadrugiško monopolno in dirigirano gospodarstvo, ki je v povojih. Poleg tega bi si pa še ohranili eno veliko pridobitev človeštva, to je demokracijo. Socijalne in gospodarske reforme pa mi izvedimo čimprej sami in brez kaketive intervencije. Naš narod bo preko svojih zadrug, kjer bo čez nekaj časa ves včlanjen, najbolj znal, katere reforme so njemu potrebne in do katere meje se jih naj izvaja. Zato bomo na tem polju odločno odklanjali vsako tujo intervencijo. Suveren je samo narod!

Nazadnje moram še konstatirati vprico vse naše javnosti, da hočemo delati odločno na katoliški podlagi in da priznavamo za svojega vrhovnega šefa

našega narodnega voditelja, dr. Anton Korošca, ki nas bo v naših stremeljenjih za narodni blagor podpiral. Mi smo trdno odločeni izvesti na zadrugiški in katoliški podlagi zelo radikalne socijalne reforme, ki bodo v kratkih par letih našemu ljudstvu dosti koristile.

Če bi pa jaz nehot s svojim dosedanjim delovanjem komurkoli škodoval v strogo katoliškem prepričanju, ga prosim, naj mi oprost in naj gleda v meni odločnega borca za katoliška načela.

Končno se še moram na tem mestu ponovno in javno zahvaliti našemu nzrodnemu voditelju, dr. Anton Korošču, za njegovo intervencijo pri merodajnih oblasteh, da sem se lahko brez

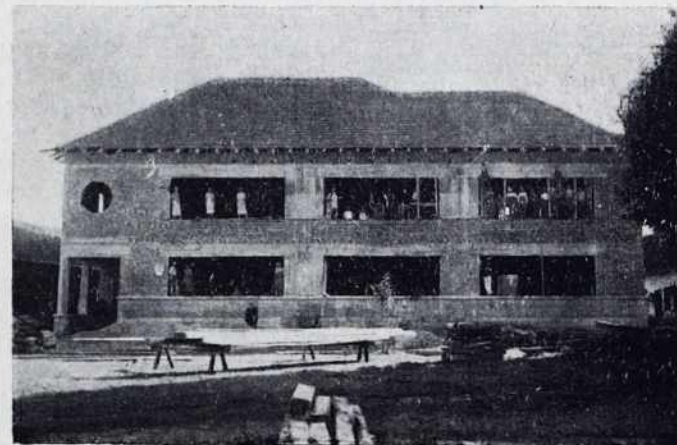
vseh težkoč povrnil. Ravno tako se zahvaljujem g. dr. Marku Natlačenu, banu dravske banovine, za visoko naklonjenost, ki mi jo je izkazal ob priliki mojega povratka. Zahvaljujem se tudi za naklonjenost uredniku „Novin“ in prekmurskemu narodnemu voditelju, g. župniku Kleklu, ki je vse storil, da je zavezal zlobne jezike različnim obrekovalcem. Končno se še moram zahvaliti mojima intimnima prijateljima, g. Camplin Ivanu in g. Casar Ferkotu, ki sta s pravičnim in objektivnim poročanjem ter odločnim nastopom pri merodajnih naših voditeljih dosegla, da so storili vse potrebne korake za moj povratek.

Titan Janez,
akademik iz Kroga.

Zidava nove šole na Cankovi preglejena i odobrena.

Cankovski farniki so si postavili lepo šolo, štera je koštala nad 600 jezero dinarov. V preminočih dnevaj je novo zgradbo

s svojov gospov lejko raduje, da se njima je dana žela spunila, da sta mogla to veliko delo doprinesti. Bog blagoslovi to

Zidava nove šole na Cankovi. V staro malo šolo so hodili tudi urednik Novin svoj čas. Nova je prostorna zgradba z šestimi učilnicami.

komisija pregledala i odobrila, kolaudirala, povedano uradno z latinskim izrazom. Šolo je zidao stavbenik Sraka iz Sobote. Gospod šolski upraviteljo, Kočar, se

šolo, naj služi za kršćansko odgojo farnikov, naj pridejo z nje goreći kršćanski, zavedni Slovenci i verni jugoslovanski državljani.

Sestanek vlade pri poglavari pravoslavni.

14. decembra je povabo patrijarh Gavriilo vse člane vlade na svečano slavnost. Pri toj priliki so govorili patrijarh, šteri se je zahvalo zdajšnjoj vladi, štera je rešila pitanje materijalne pomoči srbskoj pravoslavnoj cerkvi s tem, da je v posebnoj uredbi obečala svojo pomoć i to, da njoj plaća milijardo i pol dinarov, polovico v gotovini, polovico pa v državni obveznicaj. Tudi predsednik

vlade je govorio i to od nalog, štere si je zadala zdajšnja vlada, najmre od vpostavitvi znotrašnjega mira v državi, pri šterom morejo sodelovati vsi činitelje. Vlada si je postavila dva cilja, je pravo predsednik, i to z edne strani državljanska slobodčina i popuna ednakopravnost, z druge strani pa potrplivost proti vsem veroizpovedim v našoj državi, od šterih računava tudi na sodelovanje.

Še dva kilometra... še dve sto metrov... Zdaj!

Rahel pritisk na gumb je označil, da je sročala prva bomba na pot. Z zlobnim piskanjem se je bolj in bolj približevala zemlji. Mahoma se je zaslila strašna eksplozija. Še en pritisk s prstom... še nekoliko pritiskov...

Pod avionom so se vrstile strašne eksplozije, druga za drugo. Velik del vasi je že gorel. A bombnik je še vedno sipal bombe, ki so brez usmiljenja uničevale življenje.

Ko je odvrget poslednjo bombu, je poročnik okrenil letalo in je hotel povečati brzino. A tedaj je odjeknil v bližini oglušujuć pok, in že je bil sredi ognjenega morja. Vedel je, kaj se je zgodilo. Obrnil se je k svojem opazovalcu, ki je gorel. Motor je bil uničen. Njegov sprelevalec, ves v plamenu, je skočil iz aviona brez padala. Njegova usoda je bila itak zapečatenjena. A v pokvarjenem bombniku je bil samo še on, sam, obkrožen s črnim mrakom, v nepozabnem kraju, na katerem se je moral spustiti nizdol, ako je hotel odložiti svojo smrt.

Tako se je s širokimi zavoji bližal zemlji. Desno za njim se je širilo morje plamenov. Gorele so hiše ter se rušile s hrup-

nimi treski. Velik del ozemlja je moral biti posut z mrlji. Plod njegovih rok. Vse doslej je sejal smrt in uničeval vse.

Tedajci začuti močan sunek, da ga je vrglo iz aviona in je padel med veje drevesa. Bombnik, ali bolje njegov ostanek, je ostal zapleten v krošnji orjaškega hrasta. Osvetljen s plameni goreče vasi, je sličil prikazni, ki straši po gozdu.

Nekaj časa je ležal med vejami, zavedajoć se nevarnosti, ki mu je pretela. Tako je tudi zaspal. Ko se je zdanilo, se je prebudil, utrujen, premražen in lačen z ostrimi bolečinami v desn timerami, iz katere je še vedno krvavel.

Tedaj opazi pod drevesom vojaka s puško, naperjeno v njega. To je bi poziv, naj takoj zlez z drevesa in odide z njim. Temu pozivu se je moral pokoriti, ako je hotel, da ga ne ubije na mestu.

Na smrt!

Zlezel je z drevesa in šel pred vojakom, ki ga je odvedel naravnost na poveljstvo. Do poveljstva so šli po cesti, ob kateri ni ostala niti ena hiša cela. Na vseh straneh so se širila pogorišća in ruševine. Razkosana trupla so pokrivala razrito cesto.

Na nekem obzidju je bila glava triletnege otroka. Naravnost odtrgana. Njegove oči so bile v strahu razširjene, a usta odprta. Mogoće je hotel poklicati „mama“.

Na vsakem koraku so bile stvari polne groze, kakršnih si ne more izmisliti najhujša domišljija. A vse to je bilo delo njegovih rok.

Tako je prišel na poveljstvo, mogoće v edino zgradbo, ki je ostalala v vasi še prilično nepoškodovana.

V vojaški pisarni ga je čakal stareiši, višji častnik, ki ga je takoj nagovoril v njegovem maternem jeziku:

„Torej vi ste ta nocojšnji junak iz višav? Lepo! Ali veste, koliko žrtv imate na vesti?“

„Dolžnost, gospod polkovnik,“ izjelca mladi poročnik.

„Vem, vem. Dolžnost, razume se. Toda... saj nimam časa, da bi se z vami razgovarjal.“

Nato ga je začel izpraševati o položaju sovražnika, o številčnem stanju in o vsem, kar bi jim moglo koristiti.

Po zaslišanju so ga odvedli v bolnišnico. Rana je bila zelo huda in tudi precej onesnažena, tako da se je moral zdraviti skoro mesec dni. Ko so ga odvedli pod moćno stražo v drugo me-

sto, je bil postavljen pred vojno sodišće.

Sodba je bila zelo kratka: poročnik neprijateljske vojske je obsojen na smrt s strelom, zato, ker je pri priliki bombardiranja vasi M. metal bombe na nezaščitene dele in ubijal nedolžno prebivalstvo. Obsodba se bo izvršila v najkrajšem času. Obsojeni ne sme vložiti prošnje za pomilostitev.

Obsodbo mu je prečital višji častnik, v njegovem materinskem jeziku. Ko jo je prečital, mu je predložil obsodbo, da jo podpiše, kar je mladi poročnik tudi storil.

Ko je bilo to opravljeno, so ga odvedli v zapor, kjer naj bi počakal do izvršitve obsodbe.

Tako je prešlo nekaj dni. Mladi poročnik je bil ves čas v celici sam. Bil je popolnoma ravnodušen. Slišal je oddaljeno grmenje topov. Tam so bile ogorčene borbe.

Nekega večera, ko je opazoval, kako padajo snežinke, so se hrupno odprla vrata njegove celice. A na pragu se pojavio vojake. Za vojakom je vstopil narednik z duhovnikom.

Mladi poročnik je zelo dobro vedel, kaj pomeni njihov приход. Njegove ure so bile prešete. Mogoće že nocoj, a jutri

bo z njim gotovo izvršeno. Niti malo ni žaloval za življenjem. Njegova edina želja, ki je v tem trenutku navdajala njegovo dušo, je bila, da bi izvršili kar mogoće prej, kar prej...

Ko ga je duhovnik blagoslovil, je pristopil narednik in mu rekel:

„Kakor vam je znano, ste z obsodbo višjega vojnega sodišća obsojeni na smrt s strelom. Prišel sem, da vam sporočim, da se bo izvršila obsodba jutri zjutraj ob 6. Ako imate kako željo, mi jo lako sporočite, jaz jo bom dostavil.“

Mladi poročnik je začel trespitati, ko je začutil bližino smrti. To vendar pomeni, da ga bodo ustrelili. Do sedaj je upal v nekaj, kar bi ga moglo rešiti, a sedaj ni mogel več na to misliti. Jutri ob zori ga bodo odvedli iz vasi in ga postavili pred puškine cevi, ki ga bodo po nekoliko trenutkih zravnale z zemljo.

Vse te misli so mu blodile po glavi tako hitro, da je ves vtrepetal.

„Ali imate kako željo?“ ga je vprašal narednik ponovno.

„Nimam.“

„Grešite.“

„Zakaj grešim?“

„Obsojenim na smrt, se izpolni vsaka želja, ki je dovolje-

Brezverec pri maternoj smrti.

Spisao Pieter van der Meer, kalvinec, z Holandije. v knigi „Domotožje po Bogi“, popolen brezverec, ki niti krščen še ne bio, gda njemi je mati vmirala. Materna smrt njemi je odprla vero v nemrtelnost duše i ta vera se je tak razvijala v njem, da se je sledkar odpovedao kalvinskij krovj veri i postao goreči katoličanec. Poslušajmo njegove krasne reči od materne smrti:

„Ne je skoro nikaj več. Tak zgleda, kak da bi kaj čakala ... Jaz sem celi den pri njej ostao, tiho sam sedo. Drugo jutro pridemo vküp Kristina (žena), te mali (sinek) i jaz. — Doktor, šteroga sam pitao, mi je pravo, ka počasi, a neprezvano ide življenje proti konci. Ne morem več jasno misliti, ne morem prav zapopasti; jaz sem reči toti čuo, a njihov pomen me ne prehodi. Po pravici, ka je smrt? — Mogoče, sam mislo, da je ta bridkost samo za druge, ne pa za tiste, štere jaz ljubim: za mater, Kristino i Pieterko ... brez šterih se mi življenje zdi samotno v puščavi? —

Pozno v noč je. — Mati je mrtva. Dnes popoldne ob pol dveh je mrla. Vsi smo bili poleg, njena četvera deca, moje tri sestere i jaz. Zajtra, gda smo pripravleni na odhod šteli iti na kolodvor, smo dobili od oče brzojavko: „Konec se bliža“. — Odložili smo se, da Kristina doma ostane pri deci, mi pa stopimo na vlak za Oostvoorne.

Potivali smo v mučnoj napetosti. Gledali smo v brezbržen den, v reči i ljudi, ki nikaj neso znali od našega trpljenja.

Mati je ležala v posteli, mirno z odprtimi očmi i počasi je dihalo. Nas je spoznala? Je ovarala štiri ljudi, ki so njena deca, pri njej klečati? Je zarazmela naše srčne ljubezni tihe reči i našo vročo prošnjo, da bi nas ešče ednok poglednola? Je občutila naše tople roke na njenij mrzlij i bledij rokaj i naša vüsta, štera so njeno mrzlo čelo küšüvala? — Predno se je v jütrašnjij vöraj tihij smrtij boj tela začeo, je pet küšcov pritisnola na očino roko, ednoga za njega i za vsakoga zmed nas ednoga.

Leta dozđajšnja so mi zdaj odpädnola. Jaz sam znova dete,

ki po materi hrepeni i štero je zdaj, kak je ona odišla, tak bridko samo. Od globine duše sam, pretresen. Odrčgalo se mi je nekaj dragoga. Viditi človeka kak vmira, je vsikdar pretresljivo. A viditi vmirati človeka, ki je nekomi drag i k tomi zraščjen z mladinskimi spomini, viditi človeka vmirati, ki je nekomi ljubleni kak svetlost dnevi i brez šteroga si življenja niti misliti ne, da je to komaj za prenesti, to je težko. O, jaz sam v vganki v obraz gledao i ta je grozovito temna. Telo je težko dihalo i vsikdar z vekšimi presledki. Skuze so njoj tekle z odprtij oči na lice. Vmirajoči joče. Zakaj? Ka se koli zvršava zdaj v nevidnom sveti? Zakaj je duša zburkana? O, jasno čütim zdaj, da mi ne moremo vsega, ka se godi, s telovnimi očmi gledati. Mi stojimo v mraki i pred nami je, kak na vse strani, temna noč i ravno v toj noči se dogaja najvažnejše. — Neprestano sam ostao pri materi — z plamenečimi očmi sam gledao njeni obraz, šteroga poteze so bile negibne, — ali te velike grozne smrtnne skuze ... Tak se mi je vidlo, kak da bi stao sklonjen nad ednov omamljivov globočinov i ne bi mogo nikaj spoznati. Smrt je neskončno velki dogodek i more z ednim nekaj čudovito lepoga biti. Dihanje več ne se opazilo. Zvišeni trenutek se je bližao i včasij se je vidlo, kak se vteguje roka smrti na obraz. Zaprla je oči i obraz je postao smrtno bled. Poteze so se raztegnole kak da bi zaspala. Glava se je nagnola globoko v zglavje. Nato je postalo vse nepremično i smrtno tiho. Moj, od skuz namočen pogled, je iskao bolniško sestru, štera je, na drugoj strani postele opravala molitve za vmirajoče i ona mi je kimala i jas sam zarazmo, da je vsemi konec. Vsi smo bili pri njej. Sklüčene roke smo njej položili na prsi, küšnoli smo njej kak kamen mrzlo čelo i nato smo se pali zdignoli. Ne sam se mogo zadosta nagledati mrtve. Njene poteze so bile v popolnom miri, obraz vpokojen. Želo sam si pogled toga čistoga obraza za vsigdar vtisniti v spomin. Znova i znova sam jo gledao i čüdno, te lepi mrtvi obraz mi je prineso mir i trdnost i oporo v zmešnjavi življenja. Jaz sem bio čüdovito miren. Ne sam mogo zarazmeti niti divje bolečine, niti

na in mogoča. Tudi vam je dovoljeno, da zaprosite vse, karkoli je dovoljeno.“

„Rekel sem, da nimam nikake želje. Točneje: moja edina želja le, da me pustite na miru.“

Pred cevmi smrti.

Niti premaknil se ni, dokler ni ob zori zagledal skozi okno svoje celice sivo zimsko nebo, izpod katerega je naletaval sneg. Torej še nekaj minut, pa bo odšel na pot, s katere se ne bo vrnil nikoli.

Ni dolgo čakal.

Že je zaslišal na hodniku težke korake, ki so se približevali njegovi celici. Takoj nato so se odprla vrata, in opazil je štiri vojake v vojni opremi.

Z enim pogledom je obletel bele zidove svoje celice in odšel z vojniki, ki so pazili na vsako njegovo kretnjo.

Hodili so več kakor pol ure, ko so se ustavili na polju, preko katerega so poletavale velike kosminke. Bilo je hladno. Nedaleč od polja so se videli hangarji sovražnega aerodroma. A malo na levo so ležali žalostni ostanki bombnika „X-13“...

Na drugi strani polja, pred nekim zidom, je stala gruča vajakov s puškami. To so bili vojaki, ki jim je bilo odrejeno, da bodo izvršili obsodbo.

Brez določene misli je šel

za vojaki, ki so ga gnali na mesto, kjer bo umrl. Ko se je ustavil pred vojniki, ki so dvignili puške in samo še čakali povelja, je stopil pred poveljnika neki mlad pilot in mu nekaj povedal na uho. Malo prej je prišel iz nekega majhnega bombnika, ki je bil nedaleč pripravljen za odhod.

„Samo hrabro, drug. Jaz sem tisti, ki sem ubil vašega prvega spremljevalca in mu odvzel načrt. Jaz sem tisti, zaradi katerega so našli vaš avion in ga poškodovali za polet. Torej jaz sem tisti, ki je kriv vaše nesreče.“

Nato je utihnil in začel razburjeno govoriti:

„Ako morete, mi oprostite. Oprostite mi zato, ker bom čez deset minut odšel na isto pot, na katero ste odšli vi pred menoj. Tudi jaz bom odšel čez pol ure nad vaše mesto in ga obsul z bombami. A kako se bo končal ta polet, — to ve samo Bog.“

Stisnil je roko na smrt obsojenemu in hitro odšel k svojemu bombniku, ki je bil pripravljen za odlet.

Dokler so vojaki zakopavali preluknjano telo mladega poročnika, je že letel drugi pilot v smeri neprijateljske zemlje, ravnodušen in hladen, kakor njegov stroj, ki ni imel ne srca ne duše. (V „Slovenci“ T. A.)

glasnoga joča. Tu je ležalo telo nepremično, mrtvo, brez duše. V hiši so vgasnoli zadnji posvet; noč jo je popolnoma pokrila. Ka se je pa pravzaprav zgodilo? Gde je zdaj tisto bitje, ki je moja mati bila i ki mi je bila tak draga duhovna prijateljica? ... Tu pa tam sam ponavljao reči,

štere so mi na pamet prišle: „Requiem aeternam drua ei Domine“, i sam je ponovo trikrat. O zdaj znam, da je duša. Kak obstoji duša, ne morem povedati, ne morem si predstaviti, ne morem zapopadnoti. Čütim pa, da je duša nemrtelna, da je večna, da je boža i nači to ne more biti.“

Prihod treh Modrih iz jutrove dežele.

Evangelist Matej nam v 2. poglavju poroča: „ko pa je bil Jezus rojen v Betlehemu v Judeji, ob času kralja Heroda, glej, pridejo Modri iz vshoda v Jeruzalem in poreko: „kje je Judovski kralj, ki je rojen?“ Videli smo namreč njegovo zvezdo na vzhodu in smo se mu prišli pokloniti.“

Domovina Modrih.

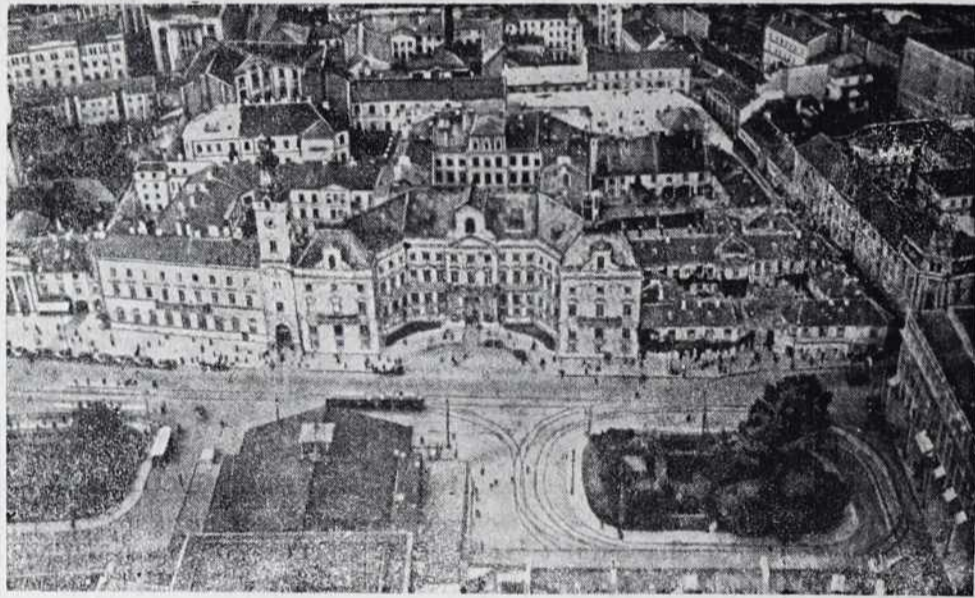
Ni nam znano, od kod so prišli Modri, tudi koliko jih je bilo, nam ni točno znano. Iz besede jutrovega-vzhoda pa znanstveniki sklepajo, da so prišli iz krajev, ki so vzhodno od Palestine. Verjetno nekje iz Perzije ali Kaldeje ali Mezopotamije. Morda celo iz peščene Arabije. Nekateri bogoslovni učenjaki Arabijo ne smatrajo za domovino Modrih. Didon, veliki bogoslovni učenjak kakor tudi sv. Justin mislijo, da je baš Arabija njihova domovina. Sveto pismo vse dežele vzhodno od Palestine imenuje enostavno jutrovo. Kaldejci v Asiriji in Babiloniji so bili duhovniki, ki so poznali prerokbe, ker so bili Izraelci za časa sužnosti z njimi v stiku. Prerok Ezekijel in Daniel sta celo tam živela v sužnosti. Izraelci so prišli v Asirsko sužnost za časa vladanja kralja Sargona 722 leta pr. Kr. Šele Perzan Kir je dovolil Izraelcem povratek v njihovo domovino. Preroke so brali razni pogani. Zgodovina Asircev in Babiloncev nam pove, da so nji-

Ime kralji iz vzhoda, je najvejšega datuma. Od osmega stoletja dalje jih slike predstavljajo v kraljevskih oblačilih, poprej so jih pa slikali v duhovniških oblačilih. Kraljevska oblačila se pojavijo potem, ko so slikarji začeli slikati po zgodovinskih zapiskih, ki pravijo, da so na vzhodu duhovniški stan stavljali na enako časno mesto z knezi.

Od tretjega stoletja dalje imamo neko poročilo, ki pravi, da so bili trije kralji — knezi — magi. Celotno imena se pojavijo in sicer Gašpar, Baltazar in Melhior. Slikajo jih tako, da je Melhior bele barve s sivo brado, torej evropejec, Gašpar rdečkast, torej azijaneec, potomec Semov, Baltazar črn potomec Kama iz Afrike. To ni zgodovinsko, ampak izvira iz neke legende. Pri-povedovanje, da je tri modre sv. Tomaž apostol podučil o veri, ter, da so umrli kot mučenci, se ne da dokazati. Cerkev jih prištevava k svetnikom. S. Helena, mati cesarja Konstantina je njih ostanke dala prenesti v Carigrad-Konstantinopol, danes Istanbul, bivše glavno mesto turškega cesarstva, v cerkev Hagija Sophija — božje Modrosti, ki je danes muzej. Od tu so jih prenesli v Milan v Italijo, leta 1163 pa v Köln na nemško, kamor so v prejšnjih časih celo iz Slovenije romali naši dedje in babice na njihov grob. O zvezdi, ki se jim je prikazala, so znanstveniki raz-

ličnega mnenja. Nekateri mislijo, da je bila čudežna zvezda. Mnogi pa pravijo, da je to bila nova zvezda. Judovske knjige so bile med Asirci in Babilonci razširjene, zato so ti vedeli, da Judje pričakujejo Mesijo. Vzhodni cerkveni znanstvenik, Jánec Zlatoust, pravi, da so vzhodni narodi imeli spis očaka Seta, ki opisuje, da se bo prikazala zvezda pri rojstvu Mesije in so zato določili dvanajst mož, ki so neprestano pazili, kdaj se pojavi na nebu kaka izvanredna zvezda. Teško je reči o tem končno sodbo. Sv. pismo pravi, da je bila čudežna zvezda. Sveti Tomaž Akvinski meni, da je bil to angel v podobi zvezde, ki je vodil modre. Gotovo je, da na tako dolgo pot ni so šli sami, ampak z velikim spremstvom.

Če so šli iz Babilona, so rabili najmanj tristo ur do Jeruzalema. Gotovo ni so hodili peš, ampak so jahali na velblodih — kamelah, skozi peščene puščave. Kdaj se je zvezda prikazala? Sv. pismo pravi, takrat, ko se je rodil Zveličar. Kako dolgo in kod so hodili, je uganka. Gotovo so hodili dolgo, ker sicer kralj Herod ne bi dal pomoriti otrok do dveh let v okolici Jeruzalema. Če bi namreč prišli kmalu po rojstvu, bi to bilo ne smisel. Jeruzalem je bil ves na nogah, ko so prišli s svojim spremstvom in začeli izpraševati za novo rojenega kralja in pripovedovati o zvezdi, ki so jo videli. Po vsem tem sklepamo, da je Jeruzalemčani niso videli. Modri so vedeli za Jeruzalem, ki je bil glavno mesto Judeje in so se napotili na dvor Heroda, da ga kot državnega predstavnika o svojih načrtih in namenih obveste. Toda Herod se je prestrašil. Zdelo se mu je to vse skupaj sumljivo. Vedel je sicer, da se ima roditi Mesija. (Dalje.)

Slika z negda slavne i zdaj pretužne slovenske države, Polske.

*

Gledališki trg s ftičje dalečine glavnoga mesta Polske, Varšave, pred bojnov. Zdaj je tu, kak pravijo izseljenci, kúp razvalin.

Politični i drugi glasi.

Predsednik vlade naznanja v novom leti aotonomijo Slovenije.

Dr. Cvetkovič, predsednik vlade, je za novo leto dao izjavo, da je lani z dr. Korošcom delao za sporazum med Hrvatij, letos pa bo Slovenija dobila svojo samoupravo.

Rekviracije.

Naša vlada je podpisala i objavila v Službeni novinaj odredbo, da se bo v državi rekvirirao živež, krma, živina, kola i druge reči, za vojsko potrebne, če pride država v pripravno stanje za vojsko.

Grozoviti potres v Türciji.

V pokrajini Anatoliji je divjao grozoviti potres, v šterom je našlo smrt na vnože desetjereze ljudi. Samo v mestu Erzincjani je 20 jezero mrtvih, vnože več jih je pa ranjenih. Lüdje nemajo hrane i obleke, ar so po noči zbežali z hiš, štere so se porušile.

le. Prek sto mest je popolnoma porušjenih. Strahoviti zapiši so ceste spremenili v neprehodne snežne brege, zato je teško priti do ponesrečenih. Nastao je tudi ogen po potresi i vničo vnože zgradb. Ar je potres porušio Kemal pašo nasip, je nastala povoden, štera je porušila 400 hiš, potopilo se je pa 700 ljudi. Grozovita nesreča v tom strašnom mrazi. Potresni sunki se ponavljajo i je na novo porušjenih nad 100 hiš i več mrtvih i ranjenih.

Velika železniška nesreča v Italiji.

Pri Neapli na postaji Annunziata je brzi vlak zavozo v potniškoga. Zavolo vküp treščenjaja je 40 potnikov mrtvih, 150 pa ranjenih.

Svetoznani polski profesor streljen.

Nemška oblast je strlija v Varšavi svetoznanoga polskoga profesora, Bialoležescija, velkoga vučenjaka, ki je bio na medna-

rodnom kongresi naravoslavcov iz celoga sveta 1. 1938 predsednik. V njegovom laboratoriji so našli nekaj gramov razstrelivne snovi, ka je on potrebuval pri svojih raziskavanjih i zatogavolo so ga strelili, ka je prej Polakom dostavilao orožje.

Finsko bojišče.

Finci so v dvema mestoma prekoračili že finsko mejo i prišli do murmanske železnice, štera so deloma že pokvarili. 150 ruskih tankov so zaplenili, šteri so običali v snegu, bežeči boljše viki neso je mogli s sebov vzeti. Fincom prav pridejo.

Stalin je na odgovornost pozavle zdaj ruske generale, ki so vodili vojsko proti Fincom. Glavnoga generala, Mereškova je že odstavo i mesto njega imenuvao Šterna. Kakši nered je v ruskoj vojski, se vidi najbolje s toga, da sta se dva ruski polke obstrelavala s strojnimi i tanki i samo te sta v pamet vzela, da sebe vničavleta, gda sta šla na nože. Mrtvih i ranjenih je dostavavolo te strelbe.

Rusi so poslali 150 jezer nove vojske proti Mannerheimovoj trdnjavi i jo obstrelavajo z nešteti raznovrstnimi štuki. Njihovo nameu je, da prederejo te

trdnjave, da se Finci morajo vdati i morajo skleniti mir, kakšega do oni diktirali.

Finski smučarski oddelki so v trej mestaj razvrgli murmansko rusko železnico, da je pošilanje hrane i orožja onemogočeno za dugši čas.

Polmilijona rdeče vojske je začelo napadati Mannerheimovo črto, a Finci so napad odbili.

V Srednjoj Finskoj so Rusi meli velke zgube. Samo mrtvih je 2000, zgrabljenih 700, jezero mrtvih so v eden grob zakopali Finci, ove pa pokriva debeli sneg. Tu so Finci zaplenili 1580 pušk, 30 topov, 6 metalcov min, 214 strojnic, 426 strojnih pušk, 39 tankov i 3 oklopne automobile. — Treseti tankov je vničjenih, samo en finski letalec je strela devet ruskih letal, ar so ruski letalci slabo šolani. Obleko i hrano majo slabo ruski vojaki, zato pa podležejo tak hitro v borbah. Vnogim so prsti zmrznoli, strelati nemrejo. Proti velikomi mrazi si tak pomagajo, ka telegrafске i telefonske droge podirajo i si ž njimi kurijo.

Stalin se je zavolo teh zgub tak razsrdilo, ka je novoimenovanoga generala Šterna tudi odstavo, prvejšega Mereškova pa dao strliti.

V Franciji šparajo s krühom. Izseljenka naša nam piše, da v Franciji že delijo živež. Krüh dobi edna oseba 1/4 kg. na den. Vsaka reč je jako poskočila v ceni.

Autobus mrtev. Mrla je stara škrluta, štera je vozila potnike od Sobote do Lendave skoz Črensovec. Drugi aoto jo 2. jan. mrtev aoto vlekeo z Lendave v Soboto. Zdaj so njoj droba poslali v Ljubljano; če do jo mogli zvrčiti, dobimo škrluto nazaj, štera so Pljučarje že zavrgli. Zadnjič njej je spadno potač doli i je bila smrtna nevarnost za potnike. Pa vupamo se, ka ednok mi tudi pridemo do poštenoga autobusa, ve zgubička ne pri njem, država lepe čiste dohodke vtekne v žep od naših prog. Zato pa zahtevamo tudi poštene autobusa vse.

Od naših v tujini. Preminoči mesec je premino s toga sveta Lovenjak Kalman v S. Betlehemi v Ameriki. Služo je v več varašaj i nazadnje so ga našli nezavestnoga na ednoj farmi, poleg njega pa prazen glaž. Kak je komisija dognala, je pokojni spio žganico i se zastrupo, čeravno, ka je ne bio pivec. — Slovenci evangelske zapovedi so odprli v Betlehemi svojo dvorano, poleg toga so si postavili pri cerkvi sv. Ivana torem. — V Palmertoni pa je auto povozilo 13 letnoga Jožefa Dončeca. K sreči je bio samo malo ranjeni.

je: Flegar, Žohar, Gider, Šeruga itd. Pri mladinskoj JRZ. pa Gabbor Franc, Pertoci Jožef, Gider Joško i še drugi naši vrli dečki. — Volilci.

Smrt v tujini. Gubič Jožef, naš slovenski rojak, so vmrli v 47 leta starosti v S. Betlehemi. Pokojni so bili tesač i že 30 let prebivali v tom mestu. Zapustili so ženo i edenajsetero dece. V molitev naročnikov zročimo njegovo dušo.

Smrtna nesreča v tujini. Pijani šofer Mitman je v South Betlehemi zavozil v drugi aoto, v šterom se je vozila 18 letna slovenska deklina Kovač Elizabeta. Aoto se je ščista pokvarilo i ne več za popraviti, deklina Kovačova pa je mrtva. Njeni stariši so z Sokolovce prišli v Ameriko. Naj njej bo Jezusek smiljen, ga prosimo.

Dobljena pravda. † Vöröš Lukač je zapustilo okoli 70.000 dolarov vrednosti v S. Betlehemi. To vrednost sta štela dobiti dva bratanca pokojnoga. Žena pokojnoga jiva je dala na sodnijo, sod dobila je polovica vrednosti njena. — Občni zbor R. k. slovensko betežne pomagajoče društvo sv. Jožefa je obdržalo svoj občni zbor. Za predsednika je zvoljen Ropoša Alojz, ostale kotrige so po večini stare. — V Filadelfiji se je v cerkvi sv. Neže zdala Kos Helena z Lavan Ivanom. Sneha je bila pisarniška moč, mladoženec pa uslužbenec v Steel Co fabriki.

Gumilice. 30.

decembra smo pokopali † Bakana I., očo preč. g. Bakan Jožefa, bivšega salezijanca, zdajšnjega župnika v Zagorskih selih. Telo pokojnoga je bilo po sprevidi odpelano na pokopališče v Turnišče, da je bilo zakopano v njegovoj rojstnoj vesi. Izrekamo iskreno sožalje preč. g. župniki i vsoj rodbini, pokojnoga pa zročimo v molitev naših naročnikov.

Renkovci. Na sveti večer so vmrli Koren Ana, mati naše goreče širitelice Koren Bare. Naj Srce Jezusovo potolaži njene domače, njeno dušo zročimo v molitev naših naročnikov.

Črensojci. Prosvetno društvo priredi na Treh Kralov pobožno igro „Trije Kralji“, na šteto vabi vse. Pri toj priliki je tudi razstava dobroga tiska v Našem Domi.

Delavska knjižnica v Soboti. Po posredovanju tükaršne podružnice ZZD je Delavska zbornica v Ljubljani odprla knjižnico tudi v M. Soboti. Knjižnica že zdaj ma veliko izbiro knjig i se bo njena izbira še povešala. Knjižnica je javna i se je lahko vsaki poslužuje. Knjižnica se nahaja v Delavskom domu v zajednojn pisarni i je odprta vsaki tork i petek od 4 do 6 vüre.

Pobožen film „Misteriji Vatikana“ bo prikazao Grajski Kino v Soboti v soboto na Treh Kralov ob pol štiraj, pol šestih i pol devetih.

Ka pravite, g. urednik?

V ednoj našoj vesi je v tej dnevaj eden madjarski podanik izjavio sledeče: „Na Vogrskom so držali i ešče dnesden držijo, ka so na celaj bivšoj vogrskoj najboljši vogri ešče dnesden v Soboti.“ Ali je to nej čudno, g. urednik, kda je Sobota čista slovenska?...

V lendavskoj fari so se dne 29. XII. 1939. vršile po staroj navadi kantorske volitve. Vogri so izvolili g. Tomori Ludvika, kantora pri Gradi za lendavskog kantora. G. Tomori so se že pred volitvami odpovedali kantorskoj službi v Lendavi, ar so spoznali kakše razmere so v Lendavi. To je na veliko žalost lendavskog cerkvenoga odbora. Tak bo edna največša fara Slov. Krajine brez kantora.

Lendava. Pripravljeni odbor Kat. podpornoga društva je za Božič prvič razdelio sirmakom božično podporo. — Na Števanovo sta se zdala v tük. cerkvi Pojbič Drago i Horvat Anica, privatniva uradnika. Bilo srečno.

Ižakovci. Večkrat čemo, kakšo sodbo izpred Okrožnoga sodišča. Mi pa tudi mammo nekšo sodbo, štera se tiče našega šolskoga upravitela. Ta sodba je naša že štiri let trpeča lepa zadovolnost z našim šolskim upravitelom g. Sreš Martinom i njuvov gospov. Zavhvalimo se njima za krščansko vzgojo naše dece i njima želemo v tom novom leti obilno božega blagoslova.

Bogojina. Naši dečki — moški i dekle — ženske so dva tedna pred Božičom skoro vsaki večer hodili v Prosvetni dom, kde so se včili spevati. Včili so se lepe božične pesmi pod vodstvom g. Maučec Ignacija. Spevali so pri polnočnici i na Sveti den ob 10 vüri pri sv. meši. Spevali so resan lepo, tak, da skoro človek moliti ni mogeo. Dragi pesmarje i pesmarce, dosta večerov ste žrtvüvali, predno ste se navčili tak lepo spevati. Dosta ste se trüdili i mantrali. Ali naj Vam ne bo žao zato. Vej ste se mantrali i trüdili Bogi na čast, Cerkvi, v ponos ljudem i sebi pa v korist. Ve že sv. Avguštin pravi: „Što speva dvakrat molit!“ Zato pa samo pogumno koražno tak naprej i napravite večkrat kaj takšega. Zaednok v imeni vseh iskren Bog plačaj. — Prosvetno društvo vprizori na den sv. Treh Kralov (6. jan.) po večernici i ob 7 vüri večer lepo igro „Pod Sovjetsko zvezdo“. — Pridite!

Kobilje. Zahvalimo se dečki FO pajdaši Vugrinec Petri za srčne pozdrave z vojaškoga stana, mi njemi tudi želemo mirno i hitro novo leto, da mo se kem prle vidili. — Na sveti večer je FO priredo v šoli božično igro, štera je vsem navzočim globoko segala v srce. Zabolelo je pa vsakoga krščansko mislečoga človeka, da so ništerni šmrklavci pod oknom šole kričali i se norčarili: „Auf biks, prosveta.“ Naj že ednok red pa mir bo.

Prakšenost tihotapca. V Trnji se je zgodilo, da so orožniki preiskali neko hišo, štere dva člana sta tihotapila. Eden je pravočasno vüjšeo, za tem drugim pa so bežali žandarje. On, se zna, se püsto v beg. Žandarje kričijo za njim: ne beži, stoj! Te pa se nazaj zdere: Vi stojte, ve vas nišče ne plodi.

Lepi deo z Amerike je dobo g. Neubanur z Beltinec, ki je 3. januara zdigno v Lendavi na sodniji 18 jürjov. Bog blagoslovi lepi dar.

Glasi iz Slovenske Krajine.

Širitelom. Vsaki širiteo bo skušao dobiti nove naročnike. Slabo svedočanstvo za gorečnost širitelom bi bilo, če bi njim naročniki odstopali. Širiteo mora znati za vse žele naročnikov i te proti sporočiti na uredništvo. Tak se številno naročnikov povešava.

Naročnikom. Naročniki dobio z tov številkov položnico. Prosimo je, naj po njej pošlejo naročnino, ki so je ešče ne poravnali. Ki so jo pa, naj položnice čuvajo na poznejši čas.

Marijini Listi za mesec januar so se dogotovili i se razpošilajo z prvov številkov Novin. Marijin List ma krasno zvünešnje obliko i oznotraj se je ščista pomladio i olepšao, segajte po njem. Vsaki novi naročnik dobi brezplačno Kalendar Srca Jezusovoga. Prosimo nove naročnike, da se nam hitro javijo, i širitele novih naročnikov, da nam hitro javijo, koliko je novih naročnikov, da njim pravočasno moremo doposlati kalendar brezplačen.

Ne odstopite od Novin stari naročniki, nego nove še pridobite. Podpirati krščanski list, je veliko apoštolsko delo, posebno, če se ide za domači list, ki je zrasedo z vašega srca na vašoj rojstnoj zemli i je s posebnov lübeznostjov privezan na vas. Takše so Novine.

Če idete v krčme, trgovine, zahtevajte povsod tečas, ka čakate, krščanski list Novine. Če je krčmari i trgovci dober vaš penez, te se njemi ne sme militi 30 Din. nego dužen je dati to malenkost iz dobička vaših penez za vaš krščanski list Novine, da s tem pokaže zahvalnost do svojih pivcov i odjemalcov.

Ki nikak ne more zavolo pravoga zroka postati naročnik Novin v novom letu, naj dobleno prvo številko vrné taki i zapiše gor: *Ne morem sprejeti,* i se podpiše. Sam se mora lastnoručno podpisati. Sovražniki vere i Boga, kak smo meli že slučaje, večkrat sami napišejo na krščanski list *mesto drügh,* ka ga ne sprejmejo. Tak agitirajo proti krščanskoj istini. Zato če što lista ne bi dobo hitro do rok, naj ga včasi reklamira na pošti. Krščanski listi se majo boriti z vnogimi sovražniki, a Bog je ž njimi. Bodimo odložni krščeniki pri naročnanji krščanskih Novin.

Naši duhovniki na tečaji KA v Maribori. Dvadnevna tečaja Katoliške Akcije, šteroga je priredila škofija v Maribori, so se vdeležili z Slovenske Krajine preč. gg.: Jerič Ivan, dekan, Halas Daniel, župnik, Šoštarec Alojz, profesor, Camplin Ivan, kaplan i Škafer Ivan, izseljenki duhovnik. Tečaj so odprli prezvüšeni g. knezoškof z nad edno vüro trpečim lepim govorom, s šterim so duhovnikom na srce polagali svetniško življenje, ki naj bi našlo v vernikaj nasledüvanje. Govorili so nadale na tečaji Dr. Trstenjak, profesor bogoslovja, dr. Alekštč, ravniteo maloga seminišča, P. Laura, jezuit i Oberžan, voditeo KA. za žensko mladino, vsi z Maribora. Zbralo se je okoli 90 duhovnikov na tečaji. Jedro tečaja je bila zahteva, da se svetost duhovnikov potrdjava i da duhovniki vzgojijo svecke lüdi sebi na pomoč za rešavanje düš. To je dnesden tak potrebno, kak je bilo potrebno v začetki krščanstva, da so se ustanovili mali redovi, ki so pomagali mesto duhovnikov skrb nositi za siromake, včiti nevedne, krepiti vu veri slabe itd. — Jasno se je povedalo na tečaji, da niti Marijine družbe, niti tretji red, najmenje pa prosvetna društva, fantovski odseki i deklüški krožki neso nikaj včinoli za Katoliško Akcijo, to je za versko življenje düš, za teh rešitev pri brataj i sestraj, pri delavstvi i mladini.

Prek Müre po ledi hodijo lüdje i se vozijo. Močna zima, je Müro stisnola pa vküp, kak pred desetimi leti.

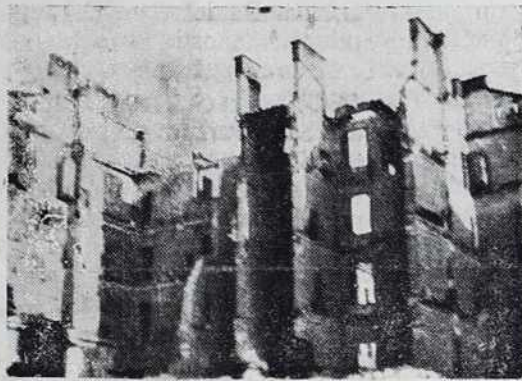
Ivanci. Meli smo igro, a v adventi, i to s harmonikov. Bolelo nas je to. Boli nas tudi to, ka nam aoto strašno pokvarja poti, da je komaj zadolemo zavazati.

Čebelarška podružnica Beltinci ma v nadelo dne 14. januara v Beltinskoj šoli svoj redni letni občni zbor, po navadnom vsporedi. Začetek ob 9 vüri. Pridite vsi rojarje, ar je to važno za vas.

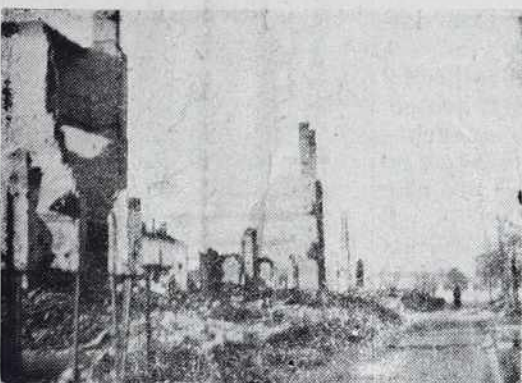
Beltinci. Na Novoga leta den je glasna bila naša glavna vulica od bitja. Divjao z nožom je en Odrančar. Nekša ženska je prt zgübila v bitji.

Lendava. Ustanovo se mešani zbor, ki se pridno vadi v spevanji cerkvenih i narodnih pesmi.

Slike iz glavnoga mesta Polse, Varšave:

Tak izgleda tam, kama so spadnole rüšilne i ognjene bombe.

Mestna četrt vil bliži Belvedera v Varšavi.

Dobra kniga. P. Hugo Bren, frančiškan, je napisao lepo knigo: „Friderik Baraga v žaru svoje svetosti“. Dobi se pri upravi „Cvetja“ v Ljubljani, Marijin trg 4, i vu vseh frančiškanskih kloštraj v Sloveniji. Knigo toplo priporočamo.

Tišina. Decembra 17. po velkoj svetoj meši je bilo spravišče JRZ. na Tišini. Zborüvanja se je vdeležilo nad 200 naših vrlih dečkov i moškov. Na spravišči je govorio naš bivši narodni poslanec g. Bajlec. Od oblasti je bio navzoči g. sreski načelnik Dr. Bratina. G. Bajlec je govorio od naših gospodarskih razmer, od naše domovine i zvünešnje politike. Zednim je pobijao naše komuniste, ki se v razna društva skrivajo. Vsi navzoči so govornikove reči z veseljom sprejeli na znanje. Zborüvanje je poteklo v najlepšem sporazumu med poslušalci i g. Bajlecem. Po zborüvanji je bio občni zbor krajevne JRZ. pa mladinske JRZ. Izvoljeni so bili naši dobri javni delavci i to gospod-

V novo leto.

Na najrazličnijih sestankaj sam med letom ponovno povdarjao, da moramo v teh teških časih prav posebno zavupati v Boga. Bog, ki je gospodar nas vseh i najvišji vladar vseh narodov i držav, v svojoj neskončnoj modrosti i pravičnosti že zna, zakaj i nad šterimi narodi je dopušto bojne nesreče. Vü-pajmo se pa, da bo naš narod, šteri je prav gotovo, kak nam lahko zgodovina posvedoči, nikdar ne delao drugim narodom krivice, v teh teških časih očuvani bojnih grozot.

Naši politični voditelji so že do zdaj učinili i so tüdi v bodoče trdno odločeni včiniti vse, da za vsakšo ceno obvarjejo našo državu od bojne. Mi se neščemo za nikšo ceno z nikim zmešati v bitje, zvün če bi bila naša državu od koga napadnjena. I takša politika mislim, da je v teh resnih časih edino pravilna.

Dužnost naša je pa, da smo v teh časih, gda indri divja krvavo klanje i gda vnogi nedužni trpijo silne krivice, mi doma v svojoj državi nadvse previdni i strplivi. Prav gotovo ne bomo meli vsega tistoga, ka bi si želeli, zato bodo v takšoj morebitnoj nevoli hodili okoli vnogi krivi proroki, šteri nam bodo ponüjali vse, naj bi je samo poslušali i šli za njimi. Takši proroki bodo pod najrazličnijimi kaputi skušali sejati med nami nezadovolstvo, nemire i svaje, pri tom bodo pa gledali samo to, kak iz vsega toga za sebe kakši kšeft napravijo. Oni bodo vnogio devali to, ka so naši lüde spravili, na veliko bodo pa hvalili svoja obečanja.

Zato v teh nevarnih časih ešče prav posebno zavü-pajmo svojemi političnomi vodstvi i svojoj dühovščini, s šterov naše zdajšnje politično vodstvo v najlepšoj slogi dela na najbolšem kršćanskom fuudamenti v istinsko korist našega lüdstva. Nej nam je potrebno vnogo dokazüvati, kelko je naša krajina v zadnjih letih, kak so naši vodilni kršćanski lüde na oblasti, pridobila, zato, ka je to prav vsem znano. Povdariti ščem samo, da je na priliko v državnom proračuni za sobočki srez samo za letos določena vekša šuma, kak skoro vsa leta vküp, kak postoji naša državu. (Izvemši železnice, mosta itd. Vr.)

Tak je na priliko za regulaciju Müre določena visoka vsota, več milijonov za oba sreza, kak je g. ban omeno na prosilavi 20 letnice v Črensovcih. Za zidanje carinskih zgradb je odobrenih 2 milijona 400 jezero Din. Iz te šume bodo po naši občinj zidane lepe stavbe, štere os-

tanejo last tiste občine, v šteroj bodo zidane. Vsakša od teh zidin bo koštala prek 400 000 Din. i bodo stale v Gederovcih, gde je že licitacija odobrena, na Cankovi, v Kuzmi, v Martinji i na Hodoši. Za podpore šolam je ministerstvo prosvete dovolilo znesek 80 000 Din, ka je većinomma že razdeljeno, za mostove i cestne potrebe je pa minister za gradbe dovolio znesek 25 000 Din, Poleg toga je ministerstvo za gradbe podržavilo cestu od novoga petanjškoga mosta do Sobote, ka je tüdi vnogo vredno. Če omenim ešče, da sam uspešno intervenirao, da je Sobota dobila za zidanje šole 1 milijon 400.000 Din.

posojila, poleg drugih najrazličnejših ugodnosti, štere so bile pridoblene za naše lüdstvo, mislim, da smo na te uspehe lahko vsi naravnost ponosni.

Nalašč sam te uspehe povdaro, štere lahko vsi kontroliramo i si po tom stvarimo pravično sodbo od našega dela i uspehov. Vse to je najmre bilo dosegnjeno že v izredno teških časih. Čakajo nas pa gotovo ešče težji časi, zato računamo vsi na zdrav razum i trezno razsodnost našega lüdstva i tak gledamo v zavüpanji v Boga, kak sam že v začetki omeno, mirno i pogumno v novo leto.

Adv. Bajlec Franc,
biv. narodni poslanec.

"HIZICKI DOMAČOJ"

Zelko Jözefina, Pelcar Ema i Ana, Anđilja. Zahvalimo se na rednom pošiljanji naših listov, pozdravlam svoje domače, rodbino i dühovnika g. Jerič Mihaela v Kuzmi.

Vožar Jožef i Rozalija, Francija iz V. Polane. Naši listi so nam v tolažbo i nas občuvajo vse nevarnosti med tem razburkanim narodom. Pozdravlava svoje stariše, rodbino, soside polansko faro z g. plebanošom i g. Camplina.

Trojok Katarina, Francija iz Čentlbe. Sedem let sam že v Franciji, gde delam z lübezni do Boga i svojih domačih, šterim sam iz svojega maloga slüža že poslala domo 13.690 Din. Lübezen nikdar ne merje, ta me živi, da pri slabom zdravju vzdržim v tujini na pomoč svojim. L. 1935. sam hodila na eucharistični kongres v Ljubljano i od tam romala na Brezje. gde sam goreče prosila mater Marijo, naj me reši nevarni skušavcov i me poslühnola. V zahvalo Njej pošlem za dar dobleni 100 frankov, polovico za dom sv. Frančiška, polovico na podporo Marijinoga Lista. Pozdravljam svoje domače, g. Camplina i Vas g. urednik.

Šadl Helena, Francija iz Ivanec. Prav prisrčne pozdrave

pošilam svojim lüdim starišom, brati, sestrama, vsjoj rodbini, prijateljicam i g. bogojanskomi plebanoši.

Küzma Štefan i žena Rozina, Nemčija iz G. Bistrice. Lübi Jezuš naj Vam plača vaše trüde, ki je mate za naše düše, da je ravnote po Kristušovoj poti proti nebeskomi kralestvi. Prosimo Vas

izseljenci spomnite se nas pri božoj službi. ar se je mi težko moremo vdeležiti. Delamo s 5 Polaki vküp, plače ne dobivamo ešče. Pozdravlava črensovsko faro z g. plebanošom, stariše, svojega maloga sineka, rod z decov, botrino, tetico Kato i urednika Novin.

Ančika i Marta Balažic, v Franciji iz Dokležovja. Pozdravlavi celo rodbino, stariše, brate, sestre z decov vred, vse beltišske farnike pa dokležovsko i bratonsko ves, celo Slov. Krajino i g. urednika. Zahvalüjevi se na rednom pošiljanji naši listov.

Zorko Frančiška, v Franciji iz Mellnec. Vu veselom časi rojstva našega g. J. Kr. se Vam zahvalüjem na rednom pošiljanji listov, štere, čeravno pridejo raztrgani, z veseljom prečtem. Vesele svetke i srečno novo leto želem vsem naročnikom i naročnicam Novin i Marijinoga lista.

Kreslin Matilda, Nemčija, iz G. Bistrice. Spominam se vseh sester Marijine družbe i lepih sestankov i razgovorov. Priporočam se vsem v molitev, ar sama ne dobim časa, da bi hodila v cerkev, posebno težko mi je bilo 8. dec., kda ste Marijine družbenke pristopile k sv. obhajili, a jaz sam ne smela nikam. Pa ščem ostati verna i lübeča sestra. Pozdravljam vse sestre Marijine družbe, dühovnoga voditelja i urednika i želem vsem veselo i milosti puno novo leto.

Vogrnič Anton, Nemčija, z Cankove. Častiti gospod! Prisrčno vas pozdravljam i želem najprije blažene milosti pune božične svetke i blagoslovljeno novo leto; daj Vsemogočni Bog še vrsto let zdravja, da njihovo delo naj vnogo sada prinese. Prav teško mi je, da se mi Novine već ne oglašijo, nej san nameravo dale ostati v Nemčiji, ar pa me je gospodar tolko nagovarjao ino obliüblao za prišestno leto nadzorniško mesto, drügo pa je, da sem z štirami prišeo v šumo, tü se bole zaslužü, pa še glavnejše, da sam

letos nej mogeo telko prihraniti, da bi vse duge poravnao, sem primorani tü ostati. Sem preveč zadovolen z vsem. Z lüdim sem vse sam opravlao, penez sam odpošilo i je šlo vse lepo redno, bilo nas je 31 delavcov, smo odposlali našim domačim za celo sezono 12400 RM. Bili so zamenjani za 14.30 D. Samo z edne partije prišlo je 177 320 Din. Smo do zadnjoga fenika dovoljenje vüponücali, kelko šče pa blaga se domo spravilo. bicikli, posode, mašini, jedino crodje itd. Da pa so se lüde tožili zavolo hrane, pa ka so nej dobili, je napačno. Deputat je gosp. izplačo v gotovini, zvün mleka, krumpičov i krüha; penez v žep, želođci pa remen, zato je gospodar nikaj nej kriv. Če bi delavec tisti penez potrošo, ne mogoče lačen biti. Tüdi nesterni predelavci, ki dajo hrano, penez primejo od gospoda za delavca, pa norijo z kropnov hranov; to sam meo priliko čüti na kolodvoru, gda je šo transport; to samo mimoidoč omenim, prinasa smo možje meli skupno kühnjo, zvülii smo si ednoga izmed moškov, šteri je vse to vodo, a ženske pa so po dve si pripravile hrano v lonce, da je žena nadzornika skušala, plačo je dobila od gospodara. Kršćanske dužnosti smo spunjavali prav lepo, v cerkev smo po mogočnosti tüdi hodili. Julia 9. smo meli sv. spoved i skupno obhajilo, tisti den nam je gospodar dao voz, šteri biciklov nej so meli, ka njim nej trbelo peški hoditi 9 km. Oktober mesec se je lepo posveto Rožnovenskoj Kralici, pri ženskej celo svečano; kak koli trüde so prišlo iz dela, se je rožni venec vsaki večer skupno na glas zmolo. Hvalim Boga, da tüdi nišče celo leto nej zbeležao. Zdjaj pa končan moje pismo z željov, naj nji, častiti gospod i vse ostale gosp. prikršćanskom tiskü Bog ohrani vnogo let, ar nam te tisk osvježüje v tujini moč do vere i nam lejša naše trpljenje. Zednim prosim, da mi Novine nadalje pošilate na isti naslov, domači bodo že poravnali naročnino.

Novo! PRISTNA
LJUTOMERSKA VINA
naročajte le pri
VINIČARSKI ZADRUGI, LJUTOMER.

Z novim letom postante tüdi vi, ki šče nemate naše Novine, naš naročnik!

Glavni „grajski“ trg v Varšavi pred bojnov. Na levom kraljevsko palača, pred njov Zygmundov spomenik, ki je prineso esi prestolnico z Krakova. To vse je zdaj küp razvalin. Polski narod je ostao brez šol. Daj njim dober Jezuš stanovitnost

M.

Od Miklina.

Gda so šče Miklin mali bili, so dugo nej mogli povedati „r“ pa „s“. Na mesto stari stric, so pravili „štall štlic“. Vsefele forme so delali, ka bi se navčili prav gučati, či je pa nej šlo pa je nej šlo.

Ednoga poletnoga večera so se pa šli za „motore“ i so drkali po cesti, kak majo deca navado, gda se večer doma fest najejo. Za „motore“ so se pa mogli samo takši iti, šteri so znali praviti „r“, zato, ka šteri je šteo biti „motor“, je morao brnjariiti „rrrr...“, drügi je pa prvoga za rame rivao pa vijao, kak da bi se pelao.

Miklin so tüdi šteli „motor“ biti, da jij pa nieden nej šteo rivati, ar so nej znali brnjaviti. Da pa to njim nej vzelo kuraže. Probali pa napinjali so se tak, kak bikec i si trli jezik. Nazadnje se njim je resan posrečilo

povedati „r“. Od velkoga veselja so bežžali domo, kak da bi jih s puške püsto. Pojdočki so se veselili, kak do oča radi, kda zvedijo, ka se je zgodilo. Oča so pa že na štalaj v seni spali. Miklin pa hajdi k oči na štale! Te pa, kda so do lestvice prišli, so se zmislili: „Ka pa, če sam pojdočki pozabo, ka sam tak bežžao. Dobro de, če se šče malo navčim.“

Začnoli so po podstinji drkati pa brüiti, kak bi pse dražili. Nazadnje so pa skočili na prvi klin lestvice, pa fejest zjörjali „rrrr...“, na drügom drgoč, na tretjem pali, dokeč so nej nikak do sredine prišli.

Oča so pa že na štalaj frkali. Gda so čüli, ka nikak pse draži, so pa gor skočili pa z glavov tak v lemez pejnoli, ka se je streha zahujckala, oči pa tresti vlasi z glave spadnolo, tak so sledkar pravili.

Z velikim rožecom na glavi bežijo oča proti lestvici gledat,

ka za nevole je na gümli. Na sredni lestvice ovarajo Miklina, šteri rgülijo, kak da bi tereš šo.

„Ja, Miklin, to si ti?“ Ti, šmrklavec, ka pa rgüliš te, gda je čas spati!“

„Jezuneki, oča, kak šte me pa zošagali!“

„Pekleti zaškrnjač, včasi te jes „zašagam“, tak ka do ti hlačice drgetale!“ so brečali oča i že grmadili dol po lestvici za Miklinom. Liki lestvica je nej držala terše zmečave. Naednok je samo spraščalo, pa sta se Miklin i oča kotala po gümli kak ritovine.

Mali Miklin so bili bole brzni, kak oča i so tüdi ypamet vzeli, ka de zdaj oči žmetno dopovedati, ka veseloga se je zgodilo. Tak da bi smekno, so že Miklin smagnoli z gümla v škegenj, pa zjörjali, kak so grlo meli. Oča so se pa tüdi nej dugo obirali na gümli, liki skočili za njimi, ka bi njim pokazali, kak se domou z tepešije hodi.

Bežžala sta na drügi konec škegnja, kak je šteri mogeo. Miklin so poglejüvali včasi nazaj, če so že oča blüzi, te pa šče bole harili.

Oča so pa dobro žgali za Miklinom i kričali: „Pekleti magarec, včasi boš v rokaji!“ i že so Miklina lovili za kokotekove hlačice.

„Jas te že navčim, kak se domou pride! Celi den potepešiji, večer pa te pse dražiti pa drüge gor büditi, namesto ka bi spat odišeo tak, ka ga nanč nišče ne bi čüo.“

Gnali so jij za vüho nazaj proti gümli i zdaj pa zdaj šturnoli pod rebra, ka so šče Miklin bole zjörjali. Gda sta prišla v gümlo, so oča Miklina brez smilenja pri steni dol pritežili, ka so mogli klečati. Te so pa vzeli vajačko s klina, pa so zdiognoli Miklina za hlačice i so njim tak nametali na r... ka je vse pisana bila.

Miklin so pa drügo nikaj ne mogli spraviti z sebe, kak samo: „Nun več, oča, nun več! Jaj! jaj!“

Oča pa so se obregnoli: „Tak, zdaj boš šče bole jörjao? Tü nazaj poklekni! Či noš tüo, te tak šujsnem, ka ti cole z nosa spadnejo!“

Na zadnje so šče mati prišli gledat, ka za nevole je. Gda so pa zaglednoli Miklina, šteri je nanč večerje ne meo, kak cmüncka pri steni, so pa nazaj v hižo odbežžali. Liki v hiži so pa tak kavulili, ka bi šče očo skoro v joč spravili, či se nebi za čelo prijali, ge so pošlatali tak velki rožec, ka so se zosagali či je nej rogeo.

Prijali so Miklina za koler i pošknoli v hižo k materi rekši: „Naj cmünckata v hiži, jes ščem zdaj meti mer.“ Te so se pa potegnoli nazaj na štale.

Tak so Miklinovi obslühzavali tisti den, gda so se Miklin navčili praviti „r“.

MISIJSKA POROČILA

Tak pravim, ar n. pr. tu v vesli Moskéri, kde sem zdaj ne tak, nego mamovo večno sprotoletje, vsigdar friško i blago podnebe. „Zakoj pa ta razlika, če si tudi v vročem pasu?“ — bi me lahko što pitao. Zato, ar smo tu na ednoj prelepoj visokoj ravnici, 2600 m. nad morjom, štera se zove „La Sabana de Bogotá“, ar na južnovzhodnom robu toga brega stoji mesto Bogotá z 350 jezero prebivalci, glavno mesto Kolumbijce. Zvün toga mesta pa v toj brežini šče je 30 vesnic i dve drugivi mesti: Facatativá i Sipakirá (izgovori Fakatativá i Sipakirá), vsako ma 30 jezero prebivalcov. Te kraj ali ta brižina je bila vedno središče vse Kolumbijce, šče prvele, kak bi prišli Španjolci i si osvojili to zemlo, pred l. 1538. Tu so živeli tisti čas indijanci ali divjaki iz roda Chibchas, (izg. Čibčas) najbolje izobraženi od vsej drugi divjakov, ki so meli tu glavne bogove: sunce, mesec i vodo; so vervali v nemrtelnost i v drugo življenje, ali naopak, mislili so, da pokojni, prvele kak bi prišli v nebesa, bi mogli vnogo potivati i se bojivati. Zato so njim v grobe polagali hrano, maiz=kukurco, pitvino chicha, to je čiča, nekša kisila i odurna voda, pripravljena iz kukarce, štero šče dnesden pijejo nešterni Kolumbijanci, lok i strlico, njihovo edino orožje, zlato i srebro, vse, ka je bilo najbolje lübo i dragoceno pokojnomi. Če pa je vmro kakši poglavar, so njemi šče zraven pokopali njegovo živo ženo, njegove robe i večkrat tudi sinove. Vučiteo njihove vere i prosvete paje bio Bocačica (Bokačica), izreden i čüdiviten človek. Mogoče je bajna oseba, čeravno nešterni pravijo, da je te bio sv. Jakob, apoštoš španske države, šteri se je mogoče prikazao Čibčom i je včio Kristušovo vero, a da so po vremenaj vse pozabili i dnesden se toga spominajko kak v pravlicaj. Kak pravi legenda, se je te Bocačica ednok prikazao na mavrici, kda je ta visoka ravnina bila šče eno lepo jezero, spoj zapreto od gorovja, štero bi on bio presekao z svojim žezlom tam na južnoj obali. Po tistoj odprtini je voda odtekla, jezero se je začnolo süšiti, voda se je pomali združila v najnižji brežinaj i tak povzročila reko Fünza ali Bogotá na južnom robu pa slap Tequendáma, (Tukuendáma) ki meri 148 m. Reka Funza (zdaj je že mala, duga 240 km.) i slap Tequendáma sta šče dnesden. Té je 50 km. na jugu od Bogotá; dvakrat sem že bio tam na izletu z dečki: čüdiviten, veličasten je i najlepši na sveti. Pesmi najveški kolumbijski pesnikov ga opisüjajo, občüdüjajo i proslavljajo; a tudi je bio že i šče je skoro vsako leto strašen i smrtonosen za vnoge omamlene, blazne i naveličane osebe. Denok, od gda so lansko leto postavili bliži groznoga slapa podobno Marije Pomocnice, šče nesam čüo, da bi što tam napravio samomor.

Bokačica je včio indijance na nemrtelnost düše, kiparstvo, polodelstvo, pripravlati „čičo“ itd. Tak, da, gda so prišli Španci, te rod se je odliküvao od drugi indijancov, (n. pr. od tistih, ki so živeli bliži morja, šteri so se imenuvali Karibi i so bili lüdožerci,) ar so bili nekoliko bole izobraženi, so se oblačili, za obleko so nosili nekši pas iz bombaža; govornica njim je bilo nekšo azijsko narečje, njihova pisava podobopisje. Živeli so najrajši v skupinaj; njihove hiše so bile lesene kuće, preci lepe i z zlatom okinčane. Kda so Španci ob prvim zaglednoli to ravnino, tak lepo ino vse puno preci lepi i ograjeni hiš, so se zajokali od veselja i skričali: „Oh, dobra i lepa zemla, zdaj henja naša bolečina!“ Imenuvali so to ravnino „dolina gradičov“. Istina, pogled na to ravnino iz bližnjoga pogorja napravio genlivi i nepozabni vtis. Tudi kipari so bili Čibči; bliži mesteca sv. Augüština se najdejo vnogi kipi njihovih malikov. Vidi se, da so ščeli napuniti z pridelki svoje umetnosti tisto dolino pokrajine Huila. Ešče ne znano, ka so ščeli pokazati s tem. Bili so jako verni i preci moralni: svedočba tomi je, da so se na vsej krajaj zdigavala lepo pozlačena svetišča bogi sunci. Iz ednoga svetišča so španci izvlekli teliko zlata, da so napravili tak veliki küp, da gda so se združili okoli njega, da bi si ga razdelili, tisti, ki so si stali nasproti, se neso mogli viditi. Več zlata bi šče lahko najšli španci, če bi bolše ravnali z indijanci, ali ništerni osvajači so bili jako kruti i nečloveči i so zato indijanci rajši zežgali najlepša i najbogatejša svetišča, posvečena sunci. Tam v mestu Sogamása i tidi indri so zežgali ali pokopali ali pa vrgli v vode vnoge jezere kinčov. Ništerna jezera šče dnesden skrivajko v svojoj globočine vnogo zlata i kinčov. V zadnji letaj se je zaistino najšlo v ednom jezeri nekoliko zlati posod. Svojo bogico, mesec, pa so častili tisto noć, kda je bio ščep ali mesec pun, z etimi navadami; zbrao se je ves rod okoli jezera z svojim poglavarom i gda je na bregi većina indijancov popevala, plesala i igrala pri ognji, je poglavar z svojov družinov stopo v edno ladjo, dve drugivi ladji so pa napunili z orodjom i posodov z čistoga zlata, potom so se vse ladje pelale od sredine jezera. Tu so med strašnim kričanjom indijancov preobračali ladji, napunjenivi z zlatom i z tov žrtvijov so častili svojo boginjo. Ar so jako ljubili svojega boga sunce i boginjo mesec, so se preveč bojali mlada i mesečnoga zatmenjenja, a najbolje pa sunčnoga zatmenjenja. Te so jokali, kričali, tulili i molili; žrtvüvali so vse, da bi je naj ne zapüsto njihov bog i njihova boginja i bi se znova povrnola i pokazala. Lehko si mislimo, kakšo je bilo njihovo kričanje, veselje i hvaležnost, kda se je končalo zatmenjenje. Ne so ljubili hüdobnoga düha, a so ga častili kak boga, ar so se ga jako bojali. Mislili so, da njim je cela hüdobija bila povzročena od njega, zato so ga imenuvali „busiráko“. Tudi živali so častili, planine, kamenje i zvezde. Svojim bogovom so žrtvüvali večkrat tudi lüdi, posebno deco. Samo 3 km. na vshodi od Mosqüere i 19 km. na severi od mesta Bogotá, stoji ves Funza z 3 jezero prebivalci. To je bilo ednok glavno mesto čibčevskogoga cesarstva i je melo tisti čas 20 jezero hiš z okoli 300 jezero prebivalci. Od toga mesta je vladao njihov vladar „sipa“ nad Čibci i šče nad Pánchezi i Pihái, nad vekšim delom zemle, štera se dnes imenuje Kolumbija. Zadnjiva dva vladara sta bila Tiskésüsa i Sagipa, obadvá sta bila premagana od Špancov i poznej vmorjena. Cesarstvo je spadnolo, čeravno sta ga varüvali dve velikivi vojski: edna je mela 20 jezero, druga pa 50 jezero vojakov. Španjolci so prišli pod vodstvom Himéneza de Kesáda, najslavnješega raziskovalca i osyajača Kolumbijce, iz mesta Sv. Marte na Karibskom morji, aprila 1536 l. z vojskov, štera je štela jezero pešakov i 600 konjenikov. (Dale.)

Ka more edna doraščajoča deklina znati?

Skrivnosti male deklice.

Ti si že gotovo čüla, da je čista mladost moć naroda i da tam, gde je ta zgüblena, čaka smrt i pogüblenje nas vse. Mogoče domnevaš ti tudi globoko istino tej reči. Pa si na to tudi mislila? Da te reči za tvoj žitek i vsakdenešnje življenje majo tudi namen i pomen?

Jeli je tebi čistost nekaj samobsebirazumevnoga? Jeli je kaj temnoga zasenčilo tvojo düšo? Jeli se paradizoma tvojega srca že lotila hüdoba, jeli se na kakši način vrinila v tvoje srce? Kakkoli, poslušaj, ka ti govori čista lübezen. Dobro poznáš razvoj svojega tela i dobro si znaš tudi razložiti spremembe, štere tak jasno ločijo tvoje življenje od tvoje dečinske dobe.

To je vse prav i čisto nekaj naravnoga, da se naednok začneš zgledavati po dečkaj, da iščeš sredstev, da bi bila „lepa“, date na njihov pozdrav sram grata, da občütiš tiho srećo, če je srećaš ali če se lejko ž njimi razgovarjaš. To je vse naravno, toda ne preveć imenitno i lejko mi verješ, da majo starejši prav, če se nad tem posmehavajo. I nazlük tomi ti pravim: pazi se, mala deklica, da takša stvar nekoć ne zapela tvojega nežuđnoga hrepenjenja na pot, na šteroj te končno čaka smrt i pogüblenje.

Ne oženi se prerano.

Niedna postava ne prepovedavle, da se šestnajstletna deklina ne sme oženiti, pać pa pamet i zdravniške izküšnje tomi itak nasprotüjajo. V prejšnjih poglavjih si čtela, da postane po menstruaciji iz male dekline mladenka i da njeni organi delüjajo ravnotak kak pri odrasloj ženi i da tudi ona čüti v sebi dosta moćno velko telovno opravilo, najmre dati deteti življenje, čeravno šče ne čisto dozoreli človek. Jako primerno povdarjajo

postave v nogih držav, da se toti žena pri sklenitvi zakona včasi proglasi za punoletno, pa samo za punoletno, to je zmoćno opravlati punomoćna opravila, kak je ovak dosegne po dopunitvi dvajset štirtoga leta.

Pa ne samo, da mladenka ne dühovno zrela, tudi telovno je ne. Njeno okostje šče ne popunoma doraščeno, niti do dvaindvajsetoga leta šče ne doraslo. Kak more edno telo brezi kvara šče drugomi dati kosti, če šče samo nema doraščena okostja? Tudi mišice, stanice so šče ne sposobne za takše opravilo, so šče ne zadosta prožne, ar šče nikak ne posedüjelo potrebnoga nategüvanja i prožnosti.

Ti že znaš, da je materinstvo ne samo telovno dogajanje. Predvsem more biti pripravna tvoja düša, razmeti moreš življenje i njemi pritrđiti v njegovih prvih zahtevaj, moreš viditi samo edno nalogo, štero ti je Bog postavio, štero spunjavaj po njegovi zapovedaj, po šterih boš ednok mogla polagati obraćun.

I kak pametna deklina tudi znaš, da moreš znati vnogo stvari, već kak si se mogla navčiti v šoli, da si vrediš samostojno življenje, kak ščeš poleg svojega moža obstati, šteroga sprevodnica, tovarišica boš mogla biti, šteromi boš mogla pomagati, svetovati, šteroga boš mogla braniti i tolažiti. Če žena toga ne zmoćna, bo zakon v obstanki gvüšno nesrećen.

Zato počakaj, se priprav, zavüpaj na Boga, naj on vodi tvoje poti k velikim dejanjom, štere od tebe kak žene i matere pričaküje.

Obžalüvati pa ne, če gospodarske okolnosti preperećüjajo rane zakone. Kda zreli sklepaćo zakonske zveze, bodo te zveze tem bole blagoslovlene.

(Dr. Csaba Margita.)

Ka pravi sv. Ambroz.

Ešče med samimi sovražniki so pravice i stališča, štera se morajo upoštevati. (De off. L. I. c. 29.) I v tom boji se nežuđna deca i žene kolejo, se celü narodi trebijo z površja zemle.

Reči patriarha z Lisbone.

„Vsaka krivična bojna, štero vodi gizda, častizelnost i poželivost po lüčkom blagi, tajü kršćanske verske istine.“ Cerejeira, kardinal i patriarha z Lisbone, Portugalska.

**DOBRO VOLO
IN BISTRO GLAVO.**

Cukrni betek.

Doktor: „Eli so že vašega moža preiskali zavolo cukra?“

Žena: „Zavolo cukra nej, liki zavolo srebrnij žlic.“

* Cigan se je lepo oblećeni šetao po varaši. V okni je vido torto i lepi püšeo rož. Bežao je po lestvico, prislono k zidi i je že segao po lepom falati i nadebeli požirao sline. Tisti hip se pa prikaže za voglom policaj i ga pita:

Ka pa delate tu gospod?

Cigan njemi odgovori: Šteo sam svojega prijatelja presenetiti z malim darom, gnjes je najmre njegov rojstni den. Neščem pa, da bi on za to znao, zato sam njemi odzvuina na okno nastavo.

„Tou nikak nejde, da bi tu odzvuina nastavlati. Friško se odnesite tu odnot,“ ga je pokarao policaj. Cigan si je nejdao dvakrat praviti, liki je zevsim odbežao domo.

Gospod sodnik, Boga zovem za svedoka, da sam nežuđen. Že kesno. Zaslišavanje svedokov je že dokončano.

Dedek pitajo dečka, šteri je bio prvikrat v šoli:

„Kak je bilo v šoli?“

Dečak: „Vse dobro. Samo to se mi je čüdno vidlo, ka smo dvakrat molili, jeli smo pa niti ednok nej.“

* „Vi ste edini, ki ste preživeli železniško nesrećo.“

„Kak ste se pa rešili?“

„Tisti vlak sam zamüdo.“

K odaji je stanovanjska hiša

z gospodarskim poslopjom i l plügom fundüša v Lendavi, Kolodvorska ulica 8. — Pozve se pri STANKO ŠTEFANI v D. LENDAVI.

Izpred okrož. sodišča v M. Soboti

Nemet Janez, prevžitkar iz Panovec, je bil obsojen 21. okt. 1939 na 10 dni zopora, ker je 28. avg. 1939 lažno zoper svoje prepričanje ovadil svojega brata Ludvika i njegovo ženo Verono žandarmerski stanici v Križevcih. Do te lažne ovadbe je prišlo na sledeći način: meseca januarja t. l. je Novak Ludvik prevzel posestvo po obt. Nemet Janezu. V izročilni pogodbi si je obtoženec na izročenom posestvu izgovoril dosmrtni hasek. Novak Ludvik se je namreć zavezao, dajati obtožencu dosmrtno oskrbo. Kljub temu, da je Novak Ludvik dajao obtožencu vsikdar v redu njegov prevžitak, pa je kmalu po izročitvi posesta prišlo med obtožencem i ženo njegovoga brata do svaje Obtoženec, ki je zaradi svoje starosti nekoliko čüdne narave, je začel pogosto odhajati z doma ter se vrnil čez par dni. Tudi meseca avg. t. l. je odšel zopet iz doma i ostal nekjer celo 10 dni. Vrnü se je šele 27. 8. 39. Ob tej priliki sta mu Novakoviva pripravila obed, katerega pa obtoženec ni hotel jesti, marveć je zopet odšel z doma. Novak Verona pa je obt. jesti postavila na mizo za slućaj, da bo pozneje jedel, ko se vrne domov. Res se je obt. proti večeru vrnil domov, vendar pa hrane ni jedel, temveć je zjutraj drugega dne odšel na orožniško postajo, kjer je orožnikom izjavil, da sta mu brat i njegova žena dala za večerjo kislo zelje i gob ter v hrano najbrže pomešala strup, ker mu je bilo po noći, po zavžitju te hrane jako slabo. To ovadbo pa je obt. vložil v nameri, da bi bratu i ženi napravil velke sitnosti i da bi se nad njima maščeval, ker živi z njima v stalnem prepiru i sovraštvu. Obdoženec je krivdo tajil i vstrajal na tem, da sta mu brat i žena med jedilo pomešala strup. Po večerji se je takoj vlegel i nameravao zaspati, vendar pa mu je v žalodu postalo tako slabo, da je začel bruhati. Ker je sumil, da se v jedi nahaja strup, je zadevo prijavil orožnikom.

Horvat Ignac, cigán iz Vadarcev, kateri je že bil preje obsojen na već let roblije, je bil obsojen dne 25. okt. 1939 na eno leto roblije, ker je v noći 8. apr. 1939 v Starih Beznovcih, sod. okraj M. Soboti, odvezl mesarju Bagona Antonu okrog 3 kg. govejega mesa, vredno 30 din, katero tatvino je storil tako, da je ponoći odtrgal z okna na mesnici železno rešetko i se splazil v mesnico ter vzel navedeno meso. Obtoženec je tatvino priznäl.

Novak Terezija, delavka iz Raskrižja, je bila obsojena dne 10. okt. 1939 na 3 mesece strogega zopora i na povračilo stroškov kazenskega postopanja, ker je v Štrigovi na občinski cesti zapustila svojega majhnega otroka, za katerega je dolžna skrbeti, i odšla na obisk k sorodnikom v vas Rimšćak. Imenovana je to storila iz sledeći razlogov. Na domu obtoženke se je dne 31. julija 1939 vršila javna dražba nepremičnin. Kö so po končani dražbi kupci z izvršnim organom odhajali z dvorišča, je obtoženka moćno razburjena kričala za njimi, naj ji sedaj vzamejo šče njenega najmlajšega otroka. Hudo razburjena je šče isti den vzel svojo 2 letno hüćerko Marijo ter jo odnesla v Štrigovo. Tam je otroka pustila samega na cesti pred hišo posestnika Grubića, ki se je med drugim tudi udeležil dražbe i kupil nekaj zarubljenih predmetov. Za zapušćenoga otroka se ni već zmenila, temveć je odšla naprej v vas Rimšćak na obisk, na to pa domov. Oirok je na cesti ostal do večera. Šele zvečer po 8 uri je otroka našel na cesti zvonar. Ta je otroka prevzel v varstvo. Obtoženka pa je šele naslednjega dne poslala starejšega sina po hüćerko. Obtoženka je pred orožniki to dejanje priznala, a na razpravi je pa spremenila v toliko, da je otroka pustila na cesti radi tega, ker je bil utrujen i da je dvema otrokoma iz Štrigove naročila, da naj na njega pazita.

Pošta.

Širitela. Renkovci. Černijova Trezika nam piše z Francije, da se njej domaći tožijo, da večkrat ne dobijo do rok naroćenih i plaćanih listov. Prosimo odgovora, kak to delo stoji. Rajsar Štefan, Gutsverwaltung Demnitz, zdaj G. Lendava. Letošnja naroćnina za Nemćijo plaćana. Kalendar smo vam poslali v Nemćijo 27. nov. Serüga Jožef, Pećarovci 86. Ne moremo prećteti ka pišes. Razložno piši, za koj se ide. Ropoša Marija, Dokle-zovje. Sprejeli 100 din. Kalendar poslali. Od naroćnine v Nemćiji ostane, ali naj za tisto pošilamo liste v Dokle-zovja? — Gumilar Aleksander, Vidonci. Za Vrećič Klaro v Franciji sprejeli 42 din. naroćnine. — Žitek Ivan, Rakićan. Doplaćate šče 2 din. na letos — Zakojć Franc, Ferme de la Motte. Brat Mihael plaćao ostalo polovicu letošnje naroćnine. Kalendar poslali. — Zakojć Ivan, Ferme de Bellevue. Brat Mihael plaćao ostanek letošnje naroćnine v zneski 67-25 din. Kalendar poslali.

Gospodinjstvo. Dragi delavci!

Kvaša za meso.

Če hočeš imeti fino kvašo za zajca, daj v kvašo poleg čebule (luka), peteršilja, korenja, mrkevce, zelene, pastinaka, timijana, jesiha, čaše belega vina, malo rdečega vina, lupine od limone, brinjeve jagode, pomarančne lupine zelo tanko olupljene, zrno od popra, klinčkov, dišave, lorberjev list, zrno od ingvera ter še vejico od smreke ali jelke, toda ne staro vejico, ampak od zadnje pomladi vršiček, ker bo drugače kvaša grenka. Vse to kuhaj v 2 litrih vode pol ure. Od vsake primese vzemi le malo, to so le primese. Tudi osoli. Zajec naj bo tri dni v kvaši. Če je dalj časa, moraš kvašo prekuhati, da ne plesni. Kvašo pa vročo ne polivaj, ker vroča voda zapre ali otrpne kožo in sok ne prodre v meso. Meso v kvaši obrni trikrat dnevno. Kot zajčje meso, lahko kvasiš tudi lep kos od govejega stegna (bedre). Lahko pa že takoj narediš jed, ne da bi pustila dolgo v kvaši. V tem slučaju vse praži z mesom, končno vzemi meso na krožnik in sok precedi, da bo čist. Zajčji drob daj v kvašo, da bo bolj krepka.

Žemljni knedeljni na češki način.

Le malo katera kuharica pozna recept za res dobre žemljne knedeljne. Udomačen je povsod le nek slab recept. Pravi recept je tak: Žemlja ne sme biti sveža, ne preveč stara. Tri dni stare žemlje so najboljše. Nareži tri žemlje v male kocke. Naredi zlitje od mleka, enega jajca, moke, soli, to seveda surovo, precej gosto polij na žemljne kocke, naglo zmešaj, še po vrhu polij in naj stoji, da žemljne kocke popijejo zlitje. Važno je zdaj, da ne mešaš več. Roke umij in pomoči v mrzlo vodo in izvzemaj z desnico to zmes, naredi velike cmoke ne da mešaš, le skupaj stiskaj zmes v debel cmok. Lahko to delaš z moko, da roke opraviš, a moke ne privedaj zmesi. Vlagaj jih v vrelo slano vodo in pokrite kuhaj 20 minut. K mesu jih daš na polovico prerezane, lepo zabeljene, lahko tudi z drobtinami potrosiš zabelo, je lepše na mizi. M. Z.

Gospodarstvo.

Ing. M. Peternel, Lendava.

Zboljšanje naših kmetij.

Kmetovalcem v premislek!

Kako spravimo kisle trave s travnikov? Potem, ko so travniki osušeni, jih postopoma vsako leto po nekaj plugov preorjemo,

Maučec Ivan:

Domo z tujine.

Bilo je edne zimske sobote večer. Hladen veter je vlekeo, nebo je pa bilo jasno. Začnole se je mračiti. Ljudje so se držali v hižaj i lupali seme. Kociprovim je poštar neseo telegraf. Mrzlo njemi je bilo, zato je stopaó hitro. Mati so stali na pragi i že ga oddaleč zaglednoli. Mislili so si, ka bi bilo novoga.

„Dober večer vam Bog daj“, je pozdravo.

„Bog daj“, so odzdravili mati i ga z radovednostjov pitali, ka je novoga.

„Dobili ste telegraf z Maribora“, je pravo poštar i dao listek materi. Mati je vzela listek i čtela: Mati, ob devetih večer svi v Beltincaj, prite proti.

„Z Bogom“, si je zgučao poštar i odišeo dele.

Mati je bila v obraz viditi vesela, kajti telegraf je dobila od njenivi dve hčeri, ki sta bile že 2 leti v Nemčiji. Stopila je v hižo i povedala sini Tonči, ka naj včasi ide Gaborovomi Ivani,

Sezona je pri kraju. Potekla je. Prišli sta z veseljem na svoje domove, gotovo ne brez denarja. Vaša organizacija „Zveza poljedelskih delavcev“ v Murški Soboti vam je pomagala, da ste lahko vsi brez izjeme prišli do zasluzka bodisi v inozemstvu, bodisi v tuzemstvu. Poskrbela vam je razne olajšave pri pošiljanju zasluzka v domovino, pri zamenjavi denarja in pri prevozu v domovino. Poskrbela vam je brezplačen prigrizek na državni omejni železniški postaji v Mariboru in na Jesenicah ter na Rakeku pri povratku v domovino. Napravila je stotine intervencij za zboljšanje vsašega položaja in za ugodno rešitev nenadnih in nepredvidenih težav.

Zveza poljedelskih delavcev je vaša organizacija, veste pa dobro, da ne more delati v vašo korist ako nima tozadevnih sredstev. Organizacija je skrbela in bo skrbela za vas tudi v bodoče, zlasti v teh težkih časih. Da bo pa kos tej svoji nalogi, potrebuje denar. V tem slučaju velja torej izrek „dajte Bogu kar je božjega, cesarju pa kar je cesarjevega.“ Nihče ne more reči izmed vas, ki je bil zaposlen na sezonskem delu, da nima denarja. Zveza poljedelskih delavcev apelira torej na vašo zavest in na vaš značaj ter pričakuje, da članarino din 12 za leto 1939 poravnate, kdor je pa to že storil, ta naj pa plača za leto 1940 naprej brez odlašanja. Ne čakajte s plačilom do spomladi, temveč storite to takoj bodisi pri svoji podružnici, bodisi pri centrali v M. Soboti. Ne bodite kakor trgovci, ki vam dajo blago proti gotovemu plačilu, ako pa tega ni, ne dobite blaga. Torej če vam Zveza preskrbi delo, potem plačajte, če pa tega ne preskrbi, ne čutite zanjo nobene obveznosti. Toda dolžnost zavednega člana je nasprotno ta, da poravna svojo dolžnost t. j. članarino. Hitite in ne odlašajte s članarino, če hočete, da vam bo Zveza poljedelskih delavcev priložila lepšo bodočnost tudi v prihodnji sezoni, kajti časi so zelo resni i težki. V kratkem bomo predložili oblasti pravila za vašo podružnico, ki bo tekom meseca januarja 1940 leta imela redni občni zbor, na katerem si boste izvolili ljudi za odbornike, ki si jih vi želite in jih smatrate za najboljše in najbolj zanesljive ter vestne, ki bodo znali braniti vaše pravice.

Ne odlašajte torej s članarino, vsaj teh borih 12 dinarjev vsak zmore kdor hoče.

S tem vas dragi delavec vaša organizacija kliče k sodelovanju, ki bo le v vašo korist. Obenem vam želi zdravo, srečno, milosti in blagoslova polno Novo leto 1940, ter vas najlepše pozdravlja z

Bog živi!

Zveza poljed. delavcev v M. Soboti.

Gasilstvo.

Velika Polana. Tukajšnja prost gasilska četa je poletl zgradila prostoren gasilski dom, ki je bil svečano blagoslovljen 10. sept. 1939. Dom je krasna stavba, 10 m dolga in 5 m široka. V njem so 3 prostori: orodišče, shramba za prenosno motorno brizgalno, ki jo misli četa nabaviti, ko poravna dolg na domu in pa sejna soba, kjer bo od 1. aprila 1940 nameščena tudi trahomska postaja. Dom stane 17700 din, dolga je od tega še 6300 din. Dom se je zidal izključno s sredstvi četnega premoženja in z darovi dobrotnikov iz Velike in Male Polane, deloma tudi iz Črensovec in Lendave. Prostovoljnih prispevkov v denarju se je nabralo 3922 din. Velikopolančarji so še poleg denarja dali ca. 100 voženj in težakov. Skoro vsaka hiša v V. Polani je nekaj prispevala k zidavi doma in s tem se je pokazalo, da ima polansko ljudstvo dovolj razumevanja za skupno delo in napredek svojega kraja. Na prste se lahko prešteje tiste, ki te pohvale ne bi zaslužili. Vsem, ki so z denarjem, delom, vožnjami ali na kakršenkoli drugi način pomogli četi pri zidanju, se uprava čete ob zaključku leta najlepše in najhvalejše zahvaljuje. — Zahvaljujemo se v prvi vrsti upravi občini Polana za podarjeno stavbišče, Hranilnici in posojilnici v Črensovcih za podeljeno posojilo 5000 din in g. obč. podpredsed. Žaliku za brezobrestno posojilo 3000 din, kakor tudi sploh za splošno razumevanje, ki ga je ob tej priliki izkazal. Nadalje se zahvaljujemo našim velikim dobrotnikom, ki so z dobro besedo in obilnimi denarnimi prispevki pripomogli, da se je dom v tako kratkem času sezidal. Darovali so: Čehovin Rudolf, šol. upr. 150 din. Po 100 din so darovali: Halas Daniel, župnik v Vel. Polani, Kranjec Miško, pisatelj V. Polana, Cimer Josepina, učit. M. Polana, Gumilar Franjo, šol. upr. v Lipovcih, Benko Josip, industrijalec v M. Soboti. Po 75 din.: Križanič Franc, učit. v V. Polani. Po 50 din.: Zupančič Štefka, Nagode Elizabeta, Lesar Neža, Lesar Metka, učit. iz Vel. in M. Polane, Horvat Ivo, šol. upr. M. Polana, Balazic Franc, obč. tajnik in organist v V. Polani, Ritlop Ivan, cerkv. ključar, Ferčak Franc, gost, Kelenc Ivan, obč. sel — vsi iz V. Polane, Majzelj Viktor, dim. mojst. Lendava, Hranilnica in posojilnica Turnišče, Kmetška hranilnica Lendava. Po 40 din.: Kokon Štefan, trgovec, V. Polana. Ostali darovalci bodo zaporedoma objavljeni v prihodnjih št. Novin.

Vsem darovalcem želimo srečno novo leto in se priporočamo za nadaljno naklonjenost.

Uprava gas. čete v V. Polani.

Kaznovana radovednost.

„Toni, Toni!“ se čuo glas iz sosednoga dvorišča. Za kratak čas je bio Toni na cesti. „Idemo!“ je bio kratak odgovor i dva prijatela sta šla naprej.

Že včeraj sta se dogovorila, da dnes ideta v les pa pogledneta vsa mesta, kje sta najšla ptičja gnezda. Lujzek je neseo v roki kletko. Hočeta zgrabiti kosa pa odati, kak sta že pred dnevi isto naredila.

Ali znaš za drevo? je pitao Toni, ne da bi pogledao Lujzeka. Ve sem bio pred včeraj tam, pa poznam vsakše drevo v tom lesi. Zdaj znam za tri gnezda, v šterih so belice. Morava čakati, ar stara zdaj sidi!

To bo lepa lovina, se veselo zasmije Toni.

Jako hitro sta se paščila. Do večera trbe opraviti poseo, a les je precj oddaljen od vesi.

Naednok jiva stavi nikše šümenje ednoga dreva.

Lejko je to? pita Toni.

Ne! odgovori Lujzek pa postoji. To bo nekše novo gnezdo, za štero dozday nesam znao. Naj ide eden gori pogledat ali je to štrto gnezdo, za štero se moreva zanimati. Püstiva je — pravi Toni. To ne gotovo. Ideva ta, kama sva se napotila. Šla sta dale naprej. Ali Lujzek je bio radoveden pa po nekaj stopaji postoji.

V G A N K E.

Dopolnilnica.

D K M M V S K K K K
U R E L I L A L I R
- - - - -
A Z A N O N A N O S

Ivan Čir

Rek Duni

Ka sta teva dva po zvanji?

posejamo prvo leto z ovsem, drugo leto z krompirjem ali koruzo, da jih dobro prekopljemo, tretje leto jih pa zasejamo z dobrimi travami. Tak travnik bo potem res dal koristi. Naši ljudje so o tem že slišali in videli v tujini, sami pa še tega ne pričnejo delati. Tudi pri travnikih je zadnji čas, da se prično boljše obdelovati in gnojiti. Skoraj v vsaki vasi je že eden ali več kmetov, ki imajo urejene, vzorne in umetno napravljene travnike, to se pravi umetno zasejane travnike z dobrimi sladkimi travami.

Oglejte si te travnike in pričnite sami na ta način vrejati svoje travnike.

Slišal sem kmetovalca, ki se je hvalil, da svojih travnikov že 20 let ni gnojil. Taka hvala je jako žalostna. Kakšen je bil pridelek teh travnikov. Slab, ker zemlja, ako ne dobi nič iz sebe, tudi ne more dati nič iz sebe.

Dober kmetovalec more vsake dve, ali vsaj vsake tri leta pognojiti svoje travnike. Najbolje pa je, ako jih gnoji vsako leto. To pa bo lahko delal oni, kateri si je uredil gnojlišče z gnoj-

no jamo. Najbolje je gnojiti travnike v jeseni z gnojnico. Ker ta vsebuje mnogo dušika in kalija, a ji primanjkuje fosforja, je dobro, da v vsak sod gnojnice denemo 1—3 kg umetnega gnojila superfosfata. Ta primese ni draga in mnogo koristi. Ako nimamo gnojnice, je dobro razstrositi v jeseni pred snegom po travnikih droben, dobro dozorel hlevski gnoj ali pa kompost. V jeseni gnojene travnike pa moramo spomladi dobro prebriniti in ž njih pograbit nerazkrojene ostanke gnoja. V pomanjkanju

prirodnih gnojil pa s pridom uporabljamo na travnikih Tomaževu žlindro ali pa fosfatno žlindro, katero moramo trositi v jeseni. Tomaževa žlindra se trosi na 1 oral 200—250 kg, fosfatne žlindre pa 200—300 kg. (Dalje).

K odaji je hiža z verstvenim poslopjom i dobrom stani z sadovnjakom i njivov v Puconci i plüg loga v Mačkovci. Naslov: Ficko Franc, Puconci 65.

Držali so se kak kakši dečko. To jin je bilo po voli, ka so vozili takše gospodične. Gda so pritirali vó z Beltince, te so stavili i se pomali dele pelali.

„Kak je kaj v vesi doma“, je pitala Cila „se je že Zagorčov Tjašek oženo, pa druge novice od mladine.“

„Zagorčov je v Franciji, pa nevem, kak je kaj ž njim. Fufsov pa pri soldakaj, vaš je pa tak brzen, ka bi vse rad obletao.“

„Kak je pa kaj prinas“ si je zgučala Fema, „so šče, kaj zdravi naši, pa sosidovi?“

„Mati dosta trpijo, ka je predosta dela za nji, zdaj de jin znam bole, da vüvi domo prideta.“

Šče to pa ono so si pogučali, pa so se že bližali Bistrici. Gda so se bližali Kociprovoj hiži, so je že vsi vüni čakali. Ivan so henjali i njevi sta dol skočile, stopile k materi i jih küšnole. Mati so se od veselja jokali, po ednom kraji, so si pa mislili, kak do fejst dekle meli. Zdaj pa nej bilo kraja ne konca spitavanja. Pomali so šli v hišo, Ivan so pa

pognali i izginoli za voglom. Pot sta njim že plačale, gda so se pelali, pa šče Cila jin je dala paklin cigarov.

Gda so prišli v hižo, sta se najprle poklonile i čüdno se jima je vidilo. Tonč je pa znoso kufre v hižo. Začnole sta je odpirati i vó skladati. Tonč je dobo cigaretline, mati pa robec na glavo.

Na drugi den je bila nedela. Cila i Fema sta šle k meši. Oblečene sta mele duge kapute. Na križopotji so stali dečki, pa si nekaj gučali.

„Dečki, gledajte Kociprove“, je opomno Mlinarov Tinč ostale. Vsi so se zglednoli na jevi i sram jivi je gratalo.

„Bog daj, dečki, si je zgučala Cila i šla dele.“

„Bog daj“ so njima odzdravili. Gledali so za njima, dokeč so jivi vidili.

Bilo je za tri tjedne. V cerkvi smo čüli ozavanje, ka sta se Cila i Fema oženile. Cila si je zela nekšega zvünskoga. Fema pa sosedovoga Tinča. Obe sta bile srečnivi ino veselivi.